

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V., József tér 10,
hová minden küldemény
intézendő.

Zsidó felekezeti és társadalmi hetilap.

SZERKESZTI:

SZABOLCSI MIKSA.

Előfizetési feltételek:
Egész évre házhoz küldve . 8 frt
Fél évre 4 .
Negyedévre 2 .
Az »IFJUSÁG«-gal együtt
évente két forinttal drágább.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Tartalom:

Statárium. Irta: Gerő Ödön. — Bölcselőinkhez. Irta: Dr. Singer Bernát. — Elszökött egy katona. Irta: Hazai Hugó. — Hogy lettem én filozofemita. (Jókai Mór egy vallomása). — A mandarin. — Városi kölcsön a zsinagógának. — Hírek. — Pályázatok. — Hirdetések.
A mellékleten: Gyöngyszemek a talmudból és midrásból. Irta: Szabolcsi Miksa. — A bálvány. (Vers.) A héber után. Irta: Ruboz Andor. — Eszterka. (Szomorujáték.) Irta: Philippon Lajos dr.

Naptár:

Vasárnap (1898 július 3.) 5658 Tamuz hó 13-ika. Hétfő 14-ike. Kedd 15 ike. Szerda 16 ika. Csütörtök 17-ike. Siveoszor-'b-Tamuz böjtnapja. Péntek 18-ika. Szombat 19-ike. (Hetiszidra: Pinchasz (Mózes IV. könyve 25. fejezete 10. versétől a 30. fejezet II. verséig.) Haftora: »Divré Jirm'johu ben Chilkijohu min-hakóhanim . . . « Jeremiás I. fejezete kezdetétől a II. fejezet 4. verséig.)

Statárium.

Galiczia az akasztófa jegyébe került. A boldogtalan Lengyelország statáriummal üli meg a fölvilágosodás nagy századának búcsu-ünnepét. A törvénykezés egy darab középkort vág a kultúra fejéhez, s a kulturának nincs oka panaszkodnia miatta. Hiszen maga kezdett kotorászni a középkor sötét kamaráiban. Csak a frazeológia gyujtogatja meg a világosság lámpásait; maguk a szenvedélyek a büzhödt éjszakában kéjelegnek, amelynek, ugylátszik, örökkön-örökké élnek az őrizői. A feketeség fanatikussai, a verőfény elkeseredett ellenségei. S hogy most akasztófa-világ virradt a táborukra: ujjonganak. Mert az akasztófa-törvénykezés az ő elemük, s mert ők maguk kikerülnek a hurkot. Valahol hátul vigyorognak, ahová jókor el lehet bujni. A büntetés csak a bárgyu népet éri, a mely beleütközik a bitófába s börtön ajtajába, hiszen vak az istenadta.

Ha majd a megtorlás nyomán jajszó hangzik végig a lengyel síkságokon, s ha átkozódást vernek vissza az ormótlan hegyek: a mesterek óvatosan előbujnak, és elmondják, hogy mindennek a zsidó az oka. A gonosz zsidó, akit nem szabad se agyonütni, se kifosztani. Aki emberi juszt arrogál magának, s aki oltalomért mer esengeni, amikor az életére törnek. Az a gonosz zsidó pedig szégyenkezve megy el a bitófa mellett, amelyet az ő oltalmára állítottak, és könnyezve látja, hogy ezer évek úgy tünnek le, hogy

nem változik meg semmi. Se az ember szive, se az ember agyveleje. És hazatérve szomoru kíváncsisággal keresi föl a könyvben azt a mondatot, hogy az ember Isten mására teremtett. Vajjon nem jutott-e azóta más forma az embernek?

Azután más írásokat is elolvas. Az új bölcsék okoskodását. A filozófusokét, akik nem mindent tudnak, hanem mindent jobban tudnak. S ott azt olvassa, hogy bizony csunya dolg az a rabló-gyujtató mozgalom, de alapjában mégis a zsidó az oka mindennek. Mert ellensége a népnek, mert nem vesz részt a munkájában, mert aranyrudakat formál a nép veritékéből. S hogy elolvassa a nagy bölcseséget, hirtelen vizsgálgatni kezdi a maga koldusbotját: vajjon aranyból van-e? Hát nincs benne egy szemernyi nemes fém se. Csak az út sara ragadt rá, mikor a krajczár után járt vele, vagy mikor keserves dologtevés után hatodik nap este hazatért egy kis illúzióra. A nép veritéke! . . . Hiszen a maga veritéke árán se szerez egyebet, csak nyomoruságot. Okoskodó bölcsék, akik nagy matematikai problémákat építettek arra a tételre, hogy kétszer kettő: öt, — ám nézzetek be az aranyrudas házakba, s nem láttok benne egyebet, csak gyötrelmes nyomort. Csak csupa adatot arra, hogy a számítások hamis, s a következtetések bárgyu.

És kutató utatokban térjetelek be a szomszéd kunyhókba is. Azokba, amelyekben a nép nyomorog, s hallgassátok meg a szitkozódó panaszkodásokat. Hogy a zsidó már a munkát is elveszi.

tőle. Már az ekeszarva se szent neki, a kőbontó csákányt se respektálja: a keze közé fogja őket, s dolgozni mer, mikor ehhez semmi jussa. Hátha fárasztónak tartjátok ezt a kérdezősködést, üljétek a kávéházba, s rendeljétek meg a népbolondító ujságokat. Bennük is elolvashatjátok a *nép* panaszát, hogy ime a munkára is rá mer térni a galicziai zsidó. Ugy-e, hogy kétszer kettő mégsem öt, hanem csak négy? Ugy-e, hogy hotor az aritmetikátok, bölcselkedő oknyomozástok? Másutt vannak az okok, s másképp kell levonni őket. Ott keressétek őket a bitorlók lelkében, akik urai akarnak lenni a népnek. Akik gyűlölséget hirdetnek, mert a gyűlölség vakít, pedig vakokon könnyű az uralkodás. Ott keressétek a sötétség üzletembereiben, akiknek már nagyon régi az üzletük, s akik most is gondoskodtak róla, hogy ne kelljen kivándorolniok. Mert rossz idők kezdtek rájuk járni. A verőfény alkalmatlankodni kezdett. Hát a napvilágot nem lehet megsemmisíteni, de a látás érzékét igen. Mért hogy a néplekület vizsgálódásától nem látjátok a nép megrontóit? Az évezredek zsarnokokat, akik agyonütik a népet, hogy kényelmesen uralkodhassanak hullákon?!

Ott is megtaláljátok őket az üldözött zsidók táborában. A szegény zsidó lelkületnek is ugyanazok a törvényei mint a »népei«. Csakugy alkalmas a rabszolgaságra mint emez. Csak rájuk kell borítania a sötétség fejedelmeinek a vakságot. Lám az a nép is, amelynek a könyv a szentsége, besorozható a vak butaság táborába. Lám az irás felekezetén is eluralkodhatik az örök népszarnok. Hát ha bizonyíték kell rá, hogy lelkület és vér dolgában egy az a nyomoruságos galicziai zsidó azzal a nyomoruságos néppel, nézzétek az elnyomottságát, az elvakitottságát, a bárgyu konokságát, amelylyel a lélekmérgezöket szolgálja. Akik csak dúsgazdag uzsorásokat láttok a gácsországi zsidó házakban, nyomoruságos embereket találtok bennük, olyanokat akiknek nagy az inségük és rettenetes a lelki szegénységük.

S az egyik tábor most megint ráront a másikra. Az egyik, amelynek a gyűlölség a vezére, a másikra, amely nem gyűlöl semmit, hanem csak fél mindentől. A legjobban a világosságtól. Amely nem örökölt a Makkabeusoktól semmit, csakis Jeremiástól a kesergést. S az egyik, amely ezer évek óta üldözi ezt a másikat, azt hirdeti, hogy csak a jogos boszu vezérli. A boszu, amiért a kergetett vad elnyomja a kopót. Micsoda rettenetes fantáziája van annak az elvadított népnek, hogy elhiszi az önönmaga hazugságát! Milyen korlátlan úr fölöttle az a vezérlő kar, amely a kaszát, az élet szent fegyverét a kezébe nyomja, hogy menjen vele gyilkolni!

Szegény, szerencsétlen nép, amely odaadja a gyűlölségét, hogy a vezérei gazdagodjanak, amely beáll fosztogatónak, hogy ez a zsarnok orgazda lehessen! Hát azt az adatot hogyan sorozzátok a bölcselkedésekbe, oknyomozó politikusok, amely a polgárokból alakult rablószövetkezetéről szól? Arról a betéti társaságról, amely az üzletbe nem tesz egyebet, csak az alkalmazottjának, a föluszított népnek a bőrét? Amely kijelölte a zsidók házait, s nekik zuditotta a tömeget, hogy hozza el neki belőlük azt, amit bennük talál? Beleillik-e ez az adat a kétszer kettő öt okoskodásba? Hát az a józan számítás hogyan illik bele, hogy amiért a szegény, nyomorgó, tanatikus falusi zsidó a nép megrontója, fosztassék ki a városok fölvilágosult, vagyonosabb zsidója? Ugy-e messze esik az ok az okozattól? Dehogy esik messze. Ezer évek során, égő házakban, legyilkolt ifjak, agyonkinzott öregek temetőiben, máglyák fényénél, keserves kereset romjai közt meg lehetett tanulni ezt az okozati összefüggést. Mért hogy megint emlékezetébe hozzák annak, aki boldogan elfelejtett mindent?

Döntsék föl azt az akasztófát, amely az igazságszolgáltatást akarja teljesíteni a boldogtalan lengyel földön. Nem statárium, hanem a szabadság a béke öre. A népámitók, a lélekzsarnokok uralma alól való fölszabadulás. Csak a világosság, a sötétség pusztítója, az emberiségnek nem éjjeli örökre van szüksége, akik az éjszakai nyugalmat őrzik, hanem nappali világosságra, amely verőfényével ül a béke munkáira.

Gerő Ödön.

Bölcselőinkhez.

(Reflexiók dr. Silberstein Adolf-nak az »Egyenlőség« multetheti számában megjelent, »Papjainkhoz« című cikkére.)

Fölcsereültük a szerepet. Eddig mi szoltunk hozzátok, tudósok, írók és ti mind, kik népünk szellemi erejének képviselői vagytok; kértünk titeket, hogy ne menjetek idegen istenek oltáraihoz, hanem maradjatok az egyszerűségében is oly fenséges dicsőséges multu zsidóság oltára mellett; segítetek nekünk, hogy kövei le ne hulljanak és támogassatok bennünket, hogy megvédelmezhesük, legalább a magunk gyermekeinek támadásai és elpártolásai ellen. Most pedig ti szoltok hozzánk; a tanítást, a kérelmet, a lelkesítő szölamokat, melyeket oly édes örömmel, oly szent buzgalommal óhajtánánk sziveitekbe vésni, mi hozzánk intézitek, hogy legyünk hitünk vértanúi, a régi főpapok követői, Isten szentséges szellemének önzetlen apostolai.

Remegő szívvvel vetem egybe e jelenséget a régi korok tanulságaival. Mert a hasonlat pusztulást jelent. Nem városaink, földjeink, templomaink, hanem hitünk

veszedelmét. Azt beszéli a biblia, hogy a prófétákhoz sereglettek a vének, kérve tőlük az Urnak igéjét. Mert sóvárogtak az igazság szavai után. S az isteni ajkak megnyilottak, tüzes szavaik behatoltak az eltespedt szivekbe és az alatt a nép vezetői, a vének és előkelők elfordultak népük gyermekeitől, hajhászva az élvezetek mámorát s mint a parázna asszonyok keresték az idegenek kegyeit, míg Jeruzsálem elpusztult. Babyoniában megisméltődött a szomorú jelenet Seregestül fordultak a prófétákhoz, hogy hirdesse nekik, a mit az Ur szólott; szépen, mint a hárfa hangja, lágyan, mint a fuvola dallama és hiven, mint az igazság szava. A szavak kitörték a próféta kebléből és ugyanazok, kik sóvárogtak utána, elmentek Astarte gyönyöreihöz, Baal bálványaihoz és az összes prófétai intelmekből csupán azt követték, hogy: »Építsetek házakat, ültessetek kerteket és törekedjete a város jólétére, a hová száműztelek titeket!« A többi rábizták a papokra, a levitákra és a föld szegényeire.

Felélednek-e a régi korok? Romlásunk teljesen azonos legyen-e a régivel? A pogányság bájait és élveit meguntatók, tiszta levegő után kapkodtok és alig emelitek föl fejéteket, máris a papok ellen szórjátok vádjaitokat és őket figyelmeztitek kötelességeikre, hogy Isten igéit hirdessék, mintha eddig nem azt tették volna?

Halljátok, hitfeleim! Ne csináljatok paródiát a tragikumból. Ne kívánjátok, hogy a nép plágiumot kövessen el saját legszomorubb eseményein!

Biráljátok meg a papokat. Ez jogotok és kötelességetek. De igazságosan. Ha a zsidó élet lelki regenerációjában részt akartok venni, ha azt a kipusztult életet meg akarjátok ujítani, minden papnak hálaszava fogja kísérni működésüket. Vegyétek igénybe az ő segítségüket, higgyétek el, a mi tudással és lelkesedéssel és tehetséggel Isten őket megállította, azt mind e célra fogják örömmel áldozni s mindenikük boldog lesz, hogy munkáját följánlhatja. De ne hintsetek el jogtalan bizalmatlanságot irántuk, mintha eddig nemtelen célok vezérelték volna őket tevékenységükben. Mert ez nem igaz, ezt nem szabad hinnetek.

Mi nem állítottuk előtérbe a szimbolumok Istenét a szellemi Isten helyett, de kívántuk azoknak lehető épességben tartását, mert sem Mózes és Aháron, sem Maimonides nem képzelték nélkülök a zsidó életet.

Mi nem csak a múlt Istenéről beszéltünk, hiszen sehol sem dobog a szív oly melegen a jövő reménységétől, mint bennünk. Ezt hittük, ezzel biztattuk magunkat és hiveinket, ha csüggedést oltott a jelen a mi szívünkbe.

Nekünk tesztetek szemrehányást, hogy a felebaráti szeretetet rosszul értelmeztük s hamis czégér alatt kínáltuk? A mi szívünkre kötöttek a szombat szentségét?

Hitfeleim! Hol voltatok eddig s álmotokból mért csak most ébredtetek föl? A bálványok körül tánczoltatok és most, hogy meguntatók a hiuságok hiuságait, Mózes régi tanításait szépeknek, ujaknak tartjátok, holott

elégszer közöltük őket veletek *elég bátorsággal*; csakhogy ti bátrabbak voltatok, mert követni őket nem akartátok.

Oh, mennyivel több panaszunk volna ellenetek, bölcsek, tudósok, írók és többi művelt emberek! Hogy templomainkat üresen hagyjátok, hogy minden eszmét lelkesedéssel karoltatok föl, de ha a zsidóságról van szó, a keleti szenvedélyesség finom nyugoti egykedvűséggé változott; hogy az elpártolás, az idegen Istenek imádása ellen hántó szavatok nincs, mert a ti körötökben jár az emelt fővel; családjaitokban, szalonjaitokban, társaságokban ép úgy dédelgetitek a hitehagyottat, mintha semmi bűn sem bélyegezné homlokát. — Ezt nem ti tevétek?

Hogy kétszínű zsidóság van keletkező félben, mely a konzervativizmus jelszava alatt a legmesszebbmenő szabadságot engedi meg magának; hogy a szombat nemcsak pihenő nap lenni megszűnt, hanem minden kegyeletlen szentségéből kivetkőzött; hogy a mi ünnepeink legparányibb mértékben való megülését is hiába óhajtjuk, míg a nem zsidó ünnepeken fölpántlikázott kalapokkal tüntetnek gyermekeink, hölgyeink és uraink — ezt nem ti tevétek?

Ezekben és még sok hasonlóban voltak a multnak hibái és nem abban, hogy a papokban hiányzott a martiromságra kész akarat. Megvolt az is, ha kell, nyilvánulni is fog.

Ha egyedül maradunk, akkor is harcolni fogunk a zsidó hit és nép céljaiért. Mi mindnyájan rendelkezünk elég szellemi erővel, hogy megélhetésünket bármely más téren is biztosíthatnók; az opes és honores vágyát a papi pályán kevésbé elégíthetjük ki, mint bármely más pályán, melyet elfoglalhatnánk; lelkünk nyugalma, éltünk zavartalan lefolyását, sőt akárhányan családjaink jövőjét ép úgy érhetnők el, ha más földi hivatást választanánk. De mi megmaradunk helyünkön. Nevelésünk és tanulmányaink ideállítottak és legjobb szándékaink marasztalnak rajta. S küzdeni fogunk a zsidóságért. A szószékről és iskolákban. Nyissátok ti meg előttünk a társadalom ajtait is. Ti a bejáratot hozzá jobban ismeritek, mint mi, tehát mutassátok meg az utat hozzá. Azért üdvözljük a kulturegyesületet. De a hívó szózatokat ne keserítse el a bizalmatlanság.

Biráljátok meg figyelemmel bennünket és őszinteséggel. Mondjátok meg, mit kívántok. De szándékaitokat ne bölcseleleti szavak és fogalmak mögé rejtsetek. Ha utat akartok egyengetni, mely egymáshoz vezessen bennünket, úgy ne hintsetek azt tele sem virágokkal, sem tövisekkel; sem szép frázisokkal, sem vádakkal.

S meg fogják egymást érteni. Hiszen közelebb állunk egymáshoz, semmint gondoljátok. A megértésből fakadni fog a hit tisztasága, a haladás nemessége, Isten akaratának földi megvalósítása. Egyek leszünk a zsidóság szeretetében. »Én a barátomé s barátom az enyém.«

Nincs is forróbb vágyunk, mint hogy egyek legyünk veletek s ti velünk édes testvéreim, jó uraim!

Isten áldása kísérjen minden igaz lelket.

Dr. Singer Bernát,
tapolczai rabbi.

TÁRCSA.

Elszökött egy katona.

— Irta: Hazai Hugó. —

Az infanteriszt Berkes odaállt a káplár ur Csajkás ágya elé és megtette a reggeli jelentést:

— Káplár urnak jelentem alássan, az öreg katonák már csak ötvenhárom napig szolgálnak.

Káplár Csajkás levette a szegről a bugyellárisát, a melyikben volt egy czédula. Azon a czédulán föl volt írva száz számjegy, visszamenőleg 100-tól 1-ig. Abból a számsorozatból mindennap törült egyet a káplár ur. Már az 53-nál tartott. A mi azt jelentette, hogy csak 53 nap még a szolgálati idő. De hogy általános és köztudomásu legyen ez a dolog, meghagyta a káplár ur, hogy minden reggel másik fiatal katona jelentse be az ágyánál, hány nap múlva veszik föl az öreg katonák a czibil ruhát

— Ötvenhárom, kérde a káplár ur. Ötvenhárom? Mintha tegnap is annyit mondtatok volna. De a czédulán is annyi áll, hát mégis ötvenhárom. Még elég sok. Hozzá ne tegyetek, mert a ti bajotok lesz, ha tovább itt kell maradni.

Mert így kánkula idején igen nagy számadások esnek a kaszárnyában. Az öregek azt számítják, mikor mennek haza. A fiatalabbak azt számítják, mikor lesznek ők öregek, végül a legfiatalabbak számvetése oda-irányul, mikor rukkolnak be az új regruták és így ők is följebb emelkednek rangban: megszűnnek regruták lenni.

Káplár Csajkás tehát tudomásul veszi a jelentést, hogy csak ötvenhárom nap.

— A kinek több ideje van, mint ötvenhárom nap, az bujjon el a sarokba és ridogáljon, mert azok nem látják meg sohase többet a fatornyos hazájukat.

Ugy volt ugyanis a szóbeszéd, hogy háboru készül. Így nyár tájban, mikor hazamenőre áll az öreg katonák ideje, mindig készül háboru.

Vagy a muszka császárra haragudott meg a mi császárunk, mert mikor iratott neki egy levelet, hogy küldjön neki egy pár jó muszka bagaria csizmát, hát azt üzente a muszka császár, hogy most nem küldhet, mert magának is szükében van; vagy a taljánokkal van valami baj, azért, hogy a népek már nem akarják vásárolni ezt a kotyvadék rossz borukat. — elég az hozzá, hogy készül háboru, — de csak a fiataloknál.

Az öreg katonák ijesztgetik a fiatalokat a háboruval.

— Régóta haragosak ám már egymásra a mi császárunk meg a muszka császár. De a mienk izent a a muszka császárnak, hogy azt mondja, csak addig várjon, míg hazamennek az öregek, mert azokért már kár volna. A fiatalabbja elmehet háboruba, azoknak még igen sok a szolgálni valójuk, meg amugy se érdemesek másra, minthogy agyonlövöldözzék őket, hát csak majd azokkal kell a felczugot megcsinálni. Igaz-e komám, infanteriszt Goldschmidt?

A komám, infanteriszt Josef Goldschmidt, igazat adott a káplár urnak. Részint mivel a káplár uraknak mindig igazuk van, részint pedig mivel a Goldschmidt csak azért volt koma, mert neki is csak 53 napja volt. A kinek pedig 53 napja van, az olyan öreg harczosnak nem kell azt a nótát énekelni, a mit keservében egy pár fiatal katona fujdogál, hogy azt mondja:

Édes anyám, mért szült kend a világra,
Hatvan fontos ágyugolyó számára.
Hatvan fontos ágyugolyó eltalál,
Azt sem mondom, volt-e kend édes anyám.

Bizonyos dolog, hogy a kit a hatvan fontos ágyugolyó eltalál, annak nincs kedve családi ügyeiről tárgyalni.

Nem is állja meg szó nélkül az infanteriszt Juliusz Subada a nótát.

— Hisz nincs is talán hatvanfontos ágyugolyó!

— Nincs-e? Eridj ki a tüzéregzeczerplacra, ott megláthatod, hogy akkora golyókkal lődöznek a tüzerek, mint egy borshordó.

A káplár beleszól a hunczutkodásba:

— Ne ijesztgessék már szegénykéket, mert utóbb ugy járunk, hogy ugy tesznek mind, mint a Perkó! Akkor aztán itt maradhattok ti, ha mind elszöknek.

A Perkó tudniillik elszökött. Azért szökött-e el, mert cigány volt és benne volt-e a kóborló természet, azért-e, mert igen sokat hánytorgatták neki cigányváltát, vagy végül azért-e, mert a káplár Tanczos volt a czimerkomendánsa, mind ezt nem lehetett tudni

Tény, hogy a Perkó elszökött. Legvalószínűbb, hogy azért szökött el, mert jobb sora volt neki odakint a kaszárnyán kívül, mint a kaszárnya falai között. Ámbár nem tudom, hogy evett-e a legnagyobb ünnepen olyan jó krumplicuszpájzt, mint a milyent a kaszárnyában hétköznap is főznek.

Bekiált azonban a napos káplár a szobába, jó erős szóval, hogy mindenki meghallja:

— Antrét!

Az antrét a legesunyább dolog a világon. Még a czimerordinánczság is különb, pedig a czimerordináncznak a gangot is föl kell mosnia, a mi kétségtelenül nem tartozik a harczi dolgok közé.

Az antrét ugyan harczi dolog, mert azt jelenti, hogy a katonák antrétolnak a kirukkolásra, de jónak semmiképen sem jó. Sokszor megesett már, hogy antrétkor semmi baja sem volt a katonáknak, mire azonban abtrét lett, egy pár napi ajnczel, egy pár hat órai vas nehezkedett a bakára.

De nincs berendezkedve a kaszárnya arra, hogy a benne lakók spekuláljanak, azért a czimerkomendáns is elkiáltja magát:

— Antrét!

No hát antrét. Nyul mindenki azután a jószágok után, melyek az antréthez tartoznak és kezdik a czihelődést.

Azonközben láрма hangzik a folyósóról, mint mikor valami rendkívüli dolog történik, a zaj közeledik, a katonák néznek az ajtó felé, mely egyszerre csak kinyílik és belép a napos káplár, káplár ur Tanczos, maga elé lökve egy katonát és jelenti a czimerkomendánsnak (mivel hogy fiatalabb sarzsi, hát meg kell adni az öregnek a tiszteletet):

— Káplár urnak jelentem alássan itt a Perkó!

Valójában itt a Perkó!

Addig csavargott az országon, míg valami zsandárpatról meglátta. A zsandár nem is sokat kérdezősködött. Látott egy katonát, a kinek nincs oldalfegyvere, a mondurja piszkos, a haja kóczos, a formája cigány. Csak mindjárt azt mondta neki:

— No földi, hát jössz-e vissza a kaszárnyába?

Bizony a Perkónak nem akaródzott a visszame-nés. Csakhogy a zsandár nem azért kérdezte a katonát, hogy a felelete szerint cselekedjék. Csak épen hogy kérdezte. Aztán ráfordult a katonára: Forverez.

A kaszárnyainspekcziós tiszt ur, a kinek a zsandár a szökevényt átadta, mingyárt ráismert a Perkóra.

Igen barátságosan fogadta.

— Ah, du Bestie, megkerültél? No, majd lesz rá gondunk, hogy máskor el ne szökjél! Du Zigeunerhund!

Az őrség egy emberével rögtön fölküldte a cigányt a századhoz, hogy adja át a naposnak.

A napos pedig épen a káplár ur Tánccos volt. Az a bizonyos káplár ur Tánccos, a ki a Perkónak a czimerkomendánsa volt és a ki még most is tartotta a kaszárnyaáristomot a cigány szökéseért. Hogy tudniillik mért nem vigyázott rá.

No, meg is örült a szökevény megtértének.

— Hej, cigány — mondá a káplár ur — imádkoztál-e reggel, délben, este? Mert reggel, délben, este meg fogsz te arról emlékezni, hogy kaszárnyaáristomot szenvedett érted a káplár ur Tánccos!

Szép biztatások ezek egy szökött katonának.

Megérkezett azonban a kapitány ur is, kinek rögtön hiradással volt a dinczfűreuder őrmester, hogy meghozták Perkót. Azt nem mondta el, hogy ő (tudniillik az őrmester ur) mit mondott a Perkónak, mikor meglátta. Talán egyebet is tett, nemcsak szólt hozzá.

A kapitány ur megcsóválta a fejét, mikor meglátta a Perkót. Azt a drága, jó finom mondurt így tönkre tenni. A bakancsnak a sarkán biztosan nincs patkó, a talpából biztosan kihullottak a szögek.

— No Perkó, hát csak visszakerültél?

A cigány nem felelt. Mit is feleljen? Elég felelet az is, ha lesüti a szemét és sóhajt egyet. Hogy tudniillik azért sóhajtott, mert igenis visszakerült.

— Hát majd berukkolás után elővezetlek regimenczrapportra az ezredes urhoz. Az aztán elbánik veled. Addig itt maradsz a századnál. Mosakodj meg, tisztáld ki rendesen. A napos vigyázzon rá, hogy meg ne szökjék.

A napos, káplár ur Tánccos, jelentette alázatosan, hogy ő nem vigyázhat a cigányra, mivel hogy huszaszólásra kell mennie. Az inspekcziós pedig maródivizitre ment a betegekkel, hát ő se lehet a cigány mellett.

— Nun gut, mondá a kapitány ur. Jobb is lesz, ha aufsichtet adok melléje, a ki folyvást mellette lesz és vigyáz rája, mert ugye se nagyon bizom benne.

Szétnézett a katonák között.

— Infanteriszt Goldschmidt!

— Hier!

— Maga nem rukkol ki. Itthon marad az infanteriszt Perkó mellett aufsichtnak. Tudja, mi a kötelessége?

— Jawohl, Herr Hauptmann; nem mozdulok a Perkó mellől, ha kimegy, vele megyek és nem engedem őt távozni a kaszárnyából.

— Richtig. Also hinausmarschiren!

A század kivonul. Csak ketten maradnak otthon. Az elfogott szökevény: a cigány Perkó és az Aufsicht infanteriszt Goldschmidt.

— No testvér, mondá Goldschmidt, éhes vagy-e?

Perkó bólintott a fejével.

— Gyere, menjünk a konyhába, a szakác-nak lesz még egy kis maradék zupája. Aztán ne búsulj: Jó ember az ezredes ur. Talán be se csukat.

— Nem is az ezredestől félek én, mondá a Perkó.

— Ne félj te senkitől se. Kérd meg az ezredes urat, hogy tegyen át más századhoz. Megteszi. A Zsvikovicsot is trázporálták ugye a harmadik bataljonhoz.

— Az nem volt cigány.

— Eridj, bolond vagy. Mintha azt kérdezné valaki. Te is olyan katona vagy mint én, vagy mint a másik.

— Olyan vagyok mint te, mert te zsidó vagy, de olyan mint a többi nem vagyok, se te, se én

Elhallgattak A Goldschmidt megérezte azt a fájdalmat, amiért a cigányt bántotta, — hát nem szólott semmit. Hej, de igaza volt neki. De sok másképen esett meg ő vele is, mint a többiekkel, azért mert ő zsidó volt! — Eh mit! 53 nap!

A Perkó megint megszólalt.

— A káplár Tánccos hánybéli?

— Régen otthon leszek én már akkor, mikor még a Tánccos napot fog tartani.

— Nagy baj az, mondá a Perkó. Azzal megint csak hallgattak.

— Ugy-e, kérde azonban a cigány, mikor bajnét auffal kell fegyverfogást csinálni, rászurják-e most is, a komisz kenyeret a bajnét végire, aztán ugy kell kitartani a fegyvert An-ban. (A czélzó állás, mikor a fegyver a vállhoz van szorítva és csak a kifeszített balkar tartja.)

— Dehogy kell, máskép megy már minden. Ne kérdezkeldődjél te ilyeneket, hanem mosakodj, tisztáld ki. Mingyárt itt lesz a káplár Tánccos, a napos. Az aztán majd lármáz.

Amint hogy ott is volt már. És igen biztatgatta a szökevény katonát.

— Hej cigány, azon kérd az istent, hogy az én czugomba ne kerülj, mert nagy a számadásom veled. De majd erről akkor beszélünk, ha ráérünk mind a ketten. Most készülj rapportra.

Készült már a cigány. Félszemmel azonban mindig a káplárt nézte, még akkor is, mikor mosdott.

— Hát csak rendesen elkészülj, mert ha az ezredes ur egy szót szól rád akkor mehetsz ám oda, a honnét jöttél, mert akkor csunya világ lesz.

A káplár kimegy a konyhába, azt nézi, készül-e a csusza.

A két katona megint maga marad és megesik a szíve a Goldschmidtnek a pajtásán.

— Ne törődj vele, akármit beszél. Nem szabad neki bántani. A mult héten is degradáltak egy káplárt a hetedik századból, mert megverte egy infanteristát.

— De megverte ugye-e?

Hm. Erre nehéz felelni. Persze, hogy megverte. Még pedig jó keményen megverte. De nem kell ezt a Perkónak tudnia.

— Ne törődj te a más bajával. Hozd inkább rendbe magad.

— Meg is kellene borotválkoznom. Így nem mehetek regimenczrapportra. Ha az ezredes ur szól érte, akkor tudom a káplár kitölti rajtam a mérgit. Add ide, testvér a borotvát.

Infanteriszt Goldschmidt kihuzta az ágy alól a kis ládáját, kivette belőle a borotvát és gyanutlanul odaadta a pajtásának.

A cigány habot vert, bemázolta az arcát a szappanhabbal, meghuzta a borotva pengéjét a fenőszíjon, és leült a tükör elé. Aztán sóhajtott egyet és teljes erővel végig rántotta az éles kést a nyakán.

Az Aufsicht, infanteriszt Goldschmidt odaugrott melléje, de már késő volt. A vér patakzott a katonából. Jó mélyen beleeresztette Perkó a kést a nyakába.

(Goldschmidt rohan a konyhába, keresi a napost. Az épen vizitálja a csuszát. Tudniillik, hogy eszik belőle bőven.)

— Káplár ur, jöjjön csak hamar a czugba. Megölte magát a Perkó.

Szaladnak mind a ketten. A Perkó már vonaglik. Az már nem megy regimenczrapportra.

— No Goldschmidt, mondja a Táncozó, a cigány megölte magát, de a te bőrödre megy. Te voltál az Aufsicht. Addig csak maradj itt, én megyek jelenteni a kaszárnya-inspekcióshoz.

Goldschmidt magára marad haldokló pajtásával. Aztán eszébe ötlük, amit a káplár mondott. Hogy a Perkó halála az ő bőrre megy. Mert, hogy ő volt az Aufsicht. De hát tehet-e ő róla, hogy a Perkó öngyilkos lett? Hisz a kapitány ur maga mondta, hogy rendesen jöjjön az ezredes ur elé, borotvátlan arczzal pedig azt nem teheti. De hát miért is adta ő neki a borotvát? Most ő reá vár a büntetés. Hosszu, nehéz, keserves rabság. Ő reá, a ki 53 nap mulva haza mehetne. Akit három esztendeig nem büntetett meg egyszer sem a kapitány ur.

Nem mer ránézni a földön fekvő hullára, csak tépelődik tovább. Mi lesz most vele? Minő büntetés vár most ő reá? Talán beteszik a Fesztungs-Stráfhäusba a fegyenczek közé, akik nem is katonaruhában járnak, hanem darócban.

Felízgatott képzelete rémképeket lát. Látja magát a börtönben, összeesve, meggörnyedve. Össze van láncozva keze a lábával. A Perkó pedig fenyegetőleg emeli fel kezét: Mért adták oda a borotvát.

Zaj hangzik a lépcsőről. Ő érette jönnek. Viszik a börtönbe. A Perkó büntetését ő rá mérik. Ő rá, aki 53 nap mulva hazamehetne . . . Nem, ő nem fog szenvedni a Fesztungs-Stráfhäusban. A zaj mindjobban közeledik . . . A Goldschmidt rohan az ágyához és lerántja a fogasból fegyverét.

Mire a kaszárnyainspekciós tiszt a regimenczarczczal bejött a czugba, két katoná hullája hevert a földön

Hogy lettem én filozemita.

— Jókai Mór egy vallomása. —

A „Jüdische Presse“-nek Berlinből érkezett mai számában egy földinkre akadtunk. Igen nevezetes földinkre. A keresztneve zsidósan hangzik, bárha ő kálomista ember. Ugy hívják, hogy Móricz. Jókai Móricz. Hogy mit keres Jókai Mór a Jüdische Pressében, azt alább elmondjuk. Itt csak röstelkedve azt kell bevallanunk, hogy kénytelenek voltunk Jókait magyarra fordítani. A legszorgosabb kutatás daczára sem sikerült hamarjában meglelnünk azt az ujságlapot, a melyben — Jókai Mórnak ama vallomása megjelent, hogy t. i. mint lett ő filozemitévá. Bocsásna meg a nagy mester, hogy beleköntárkodunk művébe és halvány vonásokkal igyekszünk visszaadni azt németből, amit ő már egyszer elmondott magyarul, hogy miképen lett ő a zsidók barátja, ám *ilyenkor* még a jezsuita morál is alkalmazható.

Mit tagadjam — úgy mondja az ország disze — gyermekkoromban én is antiszemita voltam, ép úgy mint minden kifejletlen ember. A szolgálók verték a fejembe, hogy a zsidók husvétkor keresztény gyerekek vérért használják, — és a mi házunk között és az iskola között volt a zsidó negyed. A mézárosok laktak ott, és én mindennap láttam, hogy a leölt ludak hogyan lógnak a kapu mellett; képzelődésem aztán kiegészítette a képet.

Micsoda rettenetes dolgok mehettek ott végbe! A kutyánk teljesen osztozott nézetemben. Hogy felugrott, ha valami szakállas alak belépett udvarunkba. Én pedig vitéz is voltam. Hogy ráuszítottam a kutyákat, hogy nevettem, ha láttam, hogy a papucsos zsidó menekül. Mikor idősebb lettem, Pozonyba küldtek német szóra. Ott aztán megtudtam, hogy a város végén van egy megvegett és csak zsidók által lakott városrész; Schlossbergnek hívták. Az Isten és emberek ellen való bűnök tanyája lehetett az, mert ha kitudódott, hogy valamelyik deák e Schlossbergen járt, azt menten kicsapták az iskolából. Hitemben megerősödve tértem vissza Komáromba, ahol egy, nem igen különös hírnévnek örvendő három osztályos gimnázium volt. Eddig sem a liceumban, sem a gimnáziumban nem akadtam zsidóra. Minek is lett volna a zsidónak a deaktudomány. Hivatalt nem foglalhatott el, ügyvéd nem lehetett, sem indzellér. Egyedül a doktori pályára léphetett. Mikor aztán a gimnáziumba léptem, csodák csodájá, egy zsidó is belépett osztályomba. Negyven esztendőnél idősebb volt; Koritschonernek hívták. Szépiró volt; a szépirást tanította és úgy írt, mint ha metszették volna. Természetes, sanyaru kenyérekereget volt. De kora daczára elhatározta, hogy orvos lesz. Grammatikát és szintaxist otthon tanult magánszorgalomból. Bámulatos szorgalma volt. Mi, fiuk úgy tekintettük őt csodálatos alakjával, kiejtésével és akaratlan csodálatosságával, mint egy komikus pajtást. Egy napon elmaradt az előadásról és midőn a tanár elmaradásának okát kérdezte, azt felelte: Nem jöhöttem; — a feleségem tegnap lebetegedett. — Képzeltető, micsoda gaudium volt az, ami az osztályban erre a kijelentésre támadt. A tanár komoly maradt és megengedte neki, hogy ezen a napon is felesége mellett maradjon. Egyszer az óra előtt összevesztünk. A czivakodás oka az volt, hogy a magyar prozódiaiban a h mássalhangzó-e vagy sem. Végre én felkiáltottam: Mit tudja maga, hisz maga csak zsidó! Mire ő azt felelte: Maga csak gyermek! Borzasztó sértés, egy 14 éves ifjút gyerekek czimezni! Ma párhaj lenne belőle. Akkor azonban azonnal elhatároztam magam. Ő 41 éves volt, én 14. Ő csak zsidó volt, de én magyar! Ez elég jogczim volt arra, hogy megfogjam a gallérjánál és a hátát öklömmel jól megdolgozzam. Mikor pedig én így javában magyaráztam a pajtásom hátán a h-nak mássalhangzó voltát, belépett a professzor. Szigoru és igazságos ember volt. Megbüntetett, ámbár, hogy sógora voltam és vétkem miatt estélig az iskolában kellett maradnom. Rettenetes szégyen! Az anyám este elkezdett vallatni. Aranyos szive volt, de szigoru mint a katonáé. Megkérdezte, hogy miért fogtak ott az iskolában. Én felháborodva beszéltem el az igazságtalanságot, mely velem történt, mivel én biztosan tudtam, hogy a h mássalhangzó.

— És a miatt meg kellett verned a pajtásodat? — Hisz csak egy zsidó volt! — Ugy — kiáltott anyám — csak egy zsidó? Hát a zsidó a te szemeidben nem az, ami más ember? Te a vallása miatt megvedted embertársadat? Hát elfeledted, hogy a mi hitsorsosainkat ezelőtt 50 esztendővel épúgy üldözték ebben a városban, mint most te üldözöd a zsidókat? Most rögtön eredj, keresd fel azt a zsidót, akit megvertél, kérj tőle bocsánatot, és erről hozz írásbeli elismervényt. Engem a parancs egészen lesujtott: Hogy alázzam meg magamat a zsidó előtt? Isten előtt alázdd meg magad, ki a zsidót ép úgy képmására teremtette mint téged! De, hogy találom őt meg ebben a nagy várcsban? — Az a te dolgod; tudod, hogy melyik utcában laknak a zsidók, — eredj ott házról-házra, míg megtalárod, nyisd ki a

szádat és kérdezd. Komárom nem erdő, szemem elé ne kerülj írásbeli bocsánata nélkül! Ez volt ultimatum. Már úgy is ebéd nélkül maradtam; most még vacsorát se kapjak? Hanem apellálni nem lehetett. Mit tehettem? Engednem kellett. Már készülődtem, hogy megkeresem a pajtásomat, midőn abban a pillanatban, mikor kinyitottam az utcára nyíló kis kaput, előttem állott a Koritschoner. Leeresztett vállakkal, lehajtott fejjel kérdé tőlem szelid reszkető hangon: Haragszik rám? Én haragszom-e rája! És miközben szerényen levette kalapját fejéről, folytató a beszédet: Azért jöttem, hogy bocsánatot kérjek. Ő én tőlem, ki őt megsértettem, kért bocsánatot.

És senki sem kényszerítette őt, hogy így cselekedjek. Neki nem volt szigorú és igazságos anyja, ki őt hozzám küldhette volna, és mégis eljött. A köny kicsordult a szememből, és keblemre szorítottam a zsidót

— Nem, nem magának kell bocsánatot kérnie, — én kérem önt, hogy bocsásson meg nekem. És most jöjjön anyámhoz és mondja meg neki, hogy kibékültünk egymással.

— Épen ezért jöttem. Odament anyámhoz és így szólt: Azért jöttem, nagyasszonyom, hogy bocsánatot kérjek azért, hogy nyugtalanságot okoztam. Hibás vagyok, beismerem. A Mórícznak igazsága volt. A h betű mássalhangzó. A professor megmagyarázta. Bocsásson meg, hogy okot adtam arra, hogy a Móríc megvert. Az ütések nem fájnak, mert igaza volt neki. Jó erős ökle van és avval az erős öklével majd a zsidóknak fogja a pártjukat fogni, ha a zsidóknak igazuk lesz. Ebben a perczben lettem én a zsidók barátja: filozemita.

Előfizetési felhívás.

Tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése **junius végén** lejárt, szintugy azokat, kiknek előfizetése már elébb járt le, tisztelettel kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket megújítani, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Előfizetési árak:

Egész évre	8	frt	—	kr.
Fél évre	4	»	—	»
Negyed évre	2	»	—	»

Papok, tanítók és községi hivatalnokoknak:

Egész évre	7	frt	—	kr.
Fél évre	3	»	50	»
Negyed évre	1	»	75	»

Ujjonnan belépő előfizetőknek megküldjük lord Beaconsfieldnek (D'Israeli)

A MESSIÁS,

Breier Eduárd

Az ó-budai bachur

czimű, lapunkban megjelent regényeket és Philippsonnak lapunkban most megindult,

„Eszterka”

czimű szomorujátékának eddig megjelent folytatásait.

Az „Eggenlőség”

szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest. Józseftér 10.

H i r e k.

A m a n d a r i n.

Ifjabb Cséry Lajos tartozik Budapest szemetét kihordatni, de hogy tartoznék vissza is hordatni valamit. Arra alig kötelezi szerződés. És mégis bámulatos szorgalommal hordat — ujságot. A kihordás jogáért szép összeget fizet a székes-fővárosnak, a behordás jogáért semmit sem fizet, de neki sem fizetnek, mert lapját, a »Reggeli Ujság«-ot ingyen osztogatja. A kihordással és a behordással egyaránt pompás üzletet csinál ifj. Cséry Lajos ur, aminek csak örvendhet a magyar ember, látván, hogy a nem zsidók között is mennyire hódít a kereskedés és a vállalkozás szelleme. Csakhogy ez az öröm még sem teljes. Mert a patricius család ivadéka még sem élte be magát tökéletesen a »gselt«-be. Genialis ember, de hiányzik a tradíció, a fejlődés, minélfogva nélkülözi a biztonságot, kapkod és így megtörténik, bizonyára csak tévedésből, hogy itt ott azt hordatja be, mit ki kellene hordatnia, ami annál könnyebben történhet, mert a kihordást és a behordást ugyanazok az emberek végzik, de meg azért is, mert az ujságot ugyanazok kapják, akik Cséryéknek a szemetet adják: a »viczik« a »viczinék« és a másodrangú házi cselédek.

Hogy miért kell ezeket az elemeket esetleges elfogultságukban megerősíteni, a fölvilágosodottabbakat pedig visszabutítani, azt mi, kik üzletemberek nem vagyunk, nem értjük. Szerintünk ugyanis minden rendű és rangú »viczik«, »viczinék« rituális mesék nélkül is elfogadják a »Reggeli Ujság«-ot, de a szakácsnék megnyerésére, (hogy t. i. Cséry Lajos raktáraiban vásároljanak), sem okvetlenül szükséges, hogy a »Reggeli Ujság« a »teljes talmud megvizsgálását« sürgesse.

Ifj. Cséry Lajos urat valószínűleg »magasabb« érdekek vezéreltik, — hogy mik azok, nem is sejtethetjük — de hogy bizonyos cikkekkel nagyon is szemetes kocsin jár, arról meggyőződhetett volna, ha látta volna pl. vasárnap szomszéd házuknak ép nevenapját ülő »viczi«-jét, kit egyik zsidó lakó szakácsnéja ép mulatása javában szólított föl a harmadik emeletre a szemetért. Látta volna csak, ifjabb Cséry ur! Mint a próféta zászlóját, úgy lobogtatta az ön lapját, melyet odatartva a zsidó családfő orra elé, nekapirosondott ábrázattal, pálinkabűzű káromkodások között, dadogó nyelvvél szolt: »Kellene, ugy-e, keresztényvérl!« Abban a lapban pedig többek között ez volt megírva:

»A tabi zsinagógáról fölmerült beszédek a sajtó nem fogja közölni, pedig csak a nyilvánosság semmisíti meg a mende-mondát, vagy tisztázza a helyzetet.

A »Reggeli Ujság« nem hallgatja el. Junius 13-án volt a mágócsi vásár s a nép elkeseredve beszélt hangosan, hogy az épülőfélben levő tabi zsinagóga négy sarkába a zsidók négy 16—17 éves keresztény gyereket akarnak befalazni élve...

A nép hiszi és védekezik, elővigyázathoz fordul, a mit az is mutat, hogy Szárszón és Szoladon kidobolták, hogy vigyázzanak a szülők a gyermekeikre, nehogy a zsidók elragadják.

Az izgalomság nagy és bele van keverve a felség személye. Azt beszéltek, hogy a király megengedte a zsidóknak, hogy négy keresztény gyermeket erre a célra lophasanak és feláldozhassák, azt is megengedte, hogy ha rajta kapják, agyonverhetik büntetlenül a zsidókat.

A hír különféle dolgokat vesz a vérvételről szárnyaira, többek között azt, hogy egy tabi menyecske ment Üregbe. Utközben megfogta a tabi zsidó hádogos-legény és szívébe akart szurni a késével, de csak a tomporáját érte, mert az asszony kiszabadította magát. El is fogták a legényt, bekisérték, de bántódás nélkül eresztették el, ami fokoz a tüzet.

Naponként ujjabb és ujjabb változatok szitják az izgalmat. Nagy Ferencz tihanyi gazda Tabon halt. Itt a gazda 16 éves testvérét fogták volna el a zsidók, a kezén megvagták az eret, most is gyógyítják.

Nem lehet ez pusztá káprázat, vagy balhit, mert a nép dugdossa a gyermekeit a zsidók elől. Ha Tihanya idegen zsidó jön, a nép összeszalad, a ki először látja meg, elkiáltja magát: vigyázzatok a gyermekekre! Megvannak győződve, hogy a zsidók gyermekeket akarnak lopni.

Az sem méhet egészen tréfa számba, hogy Szárszón két asszonynak öltözött zsidó egy fiatal asszonyt akart elvinni. A bérések észrevették.

Ha tréfálgodtak, úgy játszanak a veszélyes tüzzel és ez kihívás; ha komoly alapja van, úgy a veszedelem még nagyobb.

Az egész Tab vidéke lázadó hangulatban van. A zsinagóga, nem tudni miért, lassan épül, a nép azt magyarázza ki belőle, hogy az építést addig hátráltatják, míg a sarkokban szükséges keresztény gyerek meg nem lesz.

A szél ezt zörgeti a harasztból. Az értelmesebb zsidók a rágalmozási pert megindítják. A saját szempontjukból nem tehetnek másként, de kérdés, hogy ez-e az igazi orvosság arra, hogy az évenként megújuló rituális vádak megszűnjenek. Meg kellene már egyszer vizsgálni a teljes Talmudot, s azt, hogy miben gyökeredik a babona.

Itj. Cséry Lajos ur! Mit akar ön az ilyen, a legalacsonyabb ösztönöket szolgáló, ép olyan roszakaratu, a milyen butító czikkekel elérni? Galicziát? Hisz ez rop-pant rosz számítás. Nálunk egészen másképen fog ez történni. Tetszik tudni, hogy ha nálunk fosztogatásra kerül a dolog, a zsidó csöcselék sem marad ám otthon, és nem csak a zsidók üzleteit fogja feltörni.

A mi a cikk íróját illeti, gratulálunk neki ahhoz a piramidális eszméhez, hogy a talmudot mégis jó volna már egyszer átkutatni, nincs-e meg benne a rituális gyilkosság titka. Eltekintve attól, hogy némely viczi-re és vicziné-re olyan óriási hatással volt ez az idea, épén találkoztott Fu-i-fu-i mandzsurai (kinai) község viczi-mandarinjának az eszméjével. A czopfos elvtárs ugyanis, tekintve, hogy annyi katolikus és protestáns téritőt gyilkolt már le a becsületes és szelidlelkű kinai nép azért, mert azt hiszi, hogy kinai gyermekek vérért használják templomaik és zárdáik építéséhez (ép úgy, mint a tabi zsidók a zsinagógához), tekintve továbbá azt, hogy a népből azt a hitet, hogy a keresztények a kinaiak gyermekeit rituális czelokra leölik, kiirtani nem lehet (adta mandarinja, azt nem említi, hogy a kinai reggeli ujságok és mandarinok szemforgató, aljas czikkekkal és beszédekkel rajta vannak, hogy az a hit valahogyan ki ne veszszen!); tekintve végül, hogy Európában is ezer és ezer keresztényt végeztek ki, vagy kiéhezett fenevadak elé dobtak, mert azzal vádolták őket (Rómában a kereszténység első századaiban), hogy Jézus vérének és kinoztatásának emlékére pogány gyermekeket ölnek le, kiknek vérüket iszszák, husukat eszik, mint ezt Gibbon Edward, híres angol történetíró 1782—88 megjelent hatkötetű »History of the decline and fall of the roman empire« című nagy munkájában megírta: — tekintve mindezeket a dolgokat, a már említett viczi-mandarin, kinek teljes neve Ro seu ti-pes-eu-saj-teu, azt az inditványt teszi, hogy jó volna mégis egyszer azokat a kánonokat és egyházatyákat teljesen átkutatni, hogy megtudja végre az ember, mi van bennök a rituális gyilkosságról, mihez a keresztények annyira ragaszkodnak.

A kinai embernek nem tudunk mit mondani, a mi mandarinunknak azonban elárulhatjuk, hogy azt a rettenetes talmudot már egynehányzón átkutatták és találtak is benne a rituális gyilkosságra vonatkozólag annyit, a mennyi benne van a keresztények vallásos könyveiben. És konstatálták ezt nem a zsidók, de keresztény tudósok is, és konstatálták nem csak hajdan, de a mi napjainkban is. A kaloc-ai szeminárium nagy tudásu theologiai tanára pl. főt. Huber Lipót, jezsuita páter, ki pár hónap előtt könyvet írt a talmudról, f. év január 24-ikén levelet írt az »Egyenlőség«-hez, melyet a következő sza-

vakkal fejez be: »Kijelentem, hogy sem a misnában, sem a gamarában (együtt a talmudot képezik) nem találtam semmit sem, miből még csak homályosan is lehetne következtetni a rituális vádra.« (L. az »Egyenlőség« folyó évi 5. számát). De az nem tesz semmit. Ha ma átkutatják az összes kánonokat és konstatáljuk azt, mit Huber a talmudról konstatált, Fu-i-tu-i viczi mandarinja azért csak tovább fogja hirdetni a keresztények szörnyű szokását, hogy ritusukhoz ártatlan kinai gyermekek vérére van szükségük.

Szabolcsi Miksa.

— **Városi kölcsön a zsinagógának.** Megirtuk annak idején, hogy a szolnoki hitközséget templom építési szándékában hogyan támogatta a város. 60,000 frtot vett föl a maga terhére s azt törlesztéses kölcsönképpen visszafizetendőleg a zsidó hitközség istenes vállalkozására engedte át. Nagy erkölcsi értéke van az ilyen tettnek, s ez, valamint a jelenségek, melyek közepette létre jön, méltánylandók. Mert a város tulajdonképpen anyagi áldozatot nem hoz, bár anyagi felelősséggel vállal is. A föl-emelő szolnoki példa immár nem áll egyetül. Nagy-Becskerek városában, a mely nemzetiségi eszmék nélkül nem szükölködő vidéken tekszik, akadt párja. Az új momentum benne ez s a főispán Rónay Jenő szereplése, a ki Nagy-Becskerek város közgyűlésén a hitközség kérelmének tárgyalása alkalmából jelent meg először, mint mondá azért, mert »vallási türelmességének akart kifejezést adni«. Akármilyen természeteseknek kellene is az ilyen dolgoknak lenniök, nem szabad ezeknek értékét leszállítani akkor, mikor általában nemcsak hogy a körülfekvő országokban nem természetes az ilyesmi, de nálunk sem az mindenütt. A nagybecskereki zsidó hitközség 120.000 frtba került templomára 65.000 frtot kért a várostól, úgy, hogy a város vegye föl ezt az összeget kölcsönképpen s a hitközségnek ezen összeget átadván, a hitközség mint törlesztéses kölcsönt fogja azt visszafizetni. A mint látjuk tehát, erkölcsi támogatás forgott itt szóban. Ezen erkölcsi támogatás azonban olyan, mely — tekintve azt, hogy a város négy más felekezeti vezérembereinek vallási türelméről s a zsidó felekezet kulturális missziójának elismeréséről hivatott tanúságot tenni — messze fölmúlja az anyagi támogatás bármily értékét. Evvel tisztában vagyunk. S hogy eme erkölcsi támogatást a nagybecskereki hitközség számbavehető ellenvetés és felekezeti türelmetlenség megszólalása nélkül kapta meg, azt örömmel konstatáljuk, mert a mikor nálunk a néppárt nem restel kirohanásokat intézni felekezetünk ellen, akkor a nagybecskereiek tényében felekezetünk érde-meinek őszinte elismerését látjuk. A hitközség kérelmét különben a közgyűlésen a tárgysortól eltérően, első helyen vették elő. Hadfi Döme örömmel kész a zsidó hitközség kérelmét teljesíteni, Zsiros Mihály ugyanabban a nézetben van. Rónay Jenő főispán kötelességének tartja, hogy akkor, midőn először gyakorolja jogait mint e város polgára, fölvilágosítást adjon, miért jött épen erre a gyűlésre. »Vallási türelmességemnek akartam kifejezést adni.« (Perczekig tartó éljenzés.) Szónok kifejti, hogy elvileg ellensége annak, hogy a politikai községek anyagi támogatásuk a felekezeteket, minthogy azonban itt csak erkölcsi támogatásról van szó, másrészt pedig csak elvi határozatról lehet szó, a kérelmet a pénzügyi bizottság, illetőleg a városi ügyész javaslata értelmében teljesítendőnek véli. Klein Mór dr. főrabbi köszönetet mond a főispánnak az ügy lelkes támogatásáért. Györgyevits dr. kikötni óhajtja, hogy az izr. hitközség a részleteken kívül 1%-ot fizessen a városi pénztárba, mely összeg tartalékalapként kezelendő s arra lesz fordítandó,

hogy az esetleg keletkező hiányok fedeztessenek. *Végh* Lajos dr. városi ügyész azzal pótolja a pénzügyi bizottság javaslatát, hogy bizassék meg a városi tanács, hogy lépjen érintkezésbe a pénzintézetekkel és a hitközséggel, állapítsa meg a föltételeket és terjessze be a legközelebbi közgyűlésnek. A tulnyomó többség *ily értelemben határozott.*

— **A vallásügyi miniszter előtt.** *Wlassics* Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter június hó 24-ikén *Buziáson* tartózkodott, hogy ő felsége a király fogadtatására való előkészületeket megtehesse. Ez alkalommal a különböző hatósági és hitfelekezeti küldöttségek tisztelegtek előtte, köztük a zsidó hitközség küldöttége is. A miniszter ez alkalommal jelentős két nyilatkozatot tett. Az egyik a receptiora vonatkozó, a másik a miskolci magyar hitszónok alkalmazására. A receptio megadása »régi kötelesség« volt, ugymond; a magyar hitszónok alkalmazásának pedig az orthodox hitközségben »meg kellett történnie«. Érdekes két kijelentés ez, amelyek méltóak a följegyzésre s a miniszter szabadelvűségének épp oly becses tanujelei, mint amily szép világot vetnek ősmert hazafias érzületére.

A zsidó küldöttség tagjai a következők voltak: *Brasch* Simon hitközségi elnök, *Brasch* Mór templomi előljáró és *Steiner* Adolf kerületi rabbi a vezető szónok. *Steiner* Adolf rabbi lelkes üdvözlő szavaiban azt mondta, hogy köszönti a minisztert, kinek a magyar zsidóság az egyházpolitikai törvények vívmánya által teremtett egyenjogusítását jórészt köszönheti, mely által hazánk többi hitfelekezeteivel jogok és kötelességekben teljesen egyenlővé vált. A honi zsidóság lelkesülése a miniszter iránt ez országon minden táján nyilvánul.

Wlassics Gyula dr. miniszter erre a következőket válaszolta:

»Nagyon szépen köszönöm szives megjelenésüket, valamint szívélyes üdvözlőket. A mi az izr. vallás receptióját illeti, ez csak teljesített *régi kötelesség* volt, a minnek már régen kellett volna megtörténnie. Legyenek meggyőződve, hogy továbbra is tehetségem szerint oda fogok hatni és működni, hogy *e haza minden árnyalatu hitfelekezet saját meggyőződése szerint élhessen.*

A miniszter ezután *Steiner* Adolf buziai rabbihoz külön kérdést intézett hitközségének árnyalatát illetőleg. A rabbi válaszában, melyben kiemelte, hogy hitközsége kongresszusi alapon áll, érintette a miskolci orthodox hitközség magyar hitszónokának esetét is, melynél a miniszter a béke helyreállításának és a hazafiságnak érdekét egyaránt előmozdította. A miniszter erre azt jegyezte meg, hogy nehéz munka volt, de *meg kellett történnie.*

Végül a miniszter a küldöttség egyes tagjaival kezet szorítván, ismételt köszönettel bocsátotta el őket.

— **A miskolci ügy,** az obscurus izgatás tolytán mely miatta folyik s amelyet az orthodoxok közvetítő bizottsága kénytelen volt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett beadványában is keményen megbélyegezni, még mindig nem pihen. A bizottság elnöke *Lipschitz* Lipót ugyanis, ki a szóbeli tárgyalások során azt a biztosítást kapta, hogy a miskolci ügynek elvi jelentősége nincs, fölhatalmazást kért arra, hogy az orthodox körökben mesterségesen szított izgatottság lecsillapítása végett a miniszter nevében kijelenthesse, mikép

a miniszternek a miskolci ügy döntésénél mi volt az intencziója. Az iroda beadványára a miniszter másnap, június hó 29-ikén, felelt s ebben kijelentette, hogy a miskolci ügyre vonatkozó május hó 18-iki keletű, 27694 számú rendeletével »távolról sem volt szándéka az orth. izraelita felekezet érvényben levő szervezeti szabályzatával biztosított jogain csorbát ejteni« és fölhatalmazza az iroda elnökét, hogy nevében nyugtassa meg az orth. hitközségeket miszerint »ezután is tiszteletben tartván az autonómia jogkörét, hazafias törekvésükben a kormány támogatására mindenkor számíthatnak«. Ez mindenképpen korrekt nyilatkozat és távolról sem olyan egyoldalú, mint sokan gondolnák. A miniszter itt nem csak az autonóm jogok tiszteletben tartását fogadja, ami elvégre kötelessége is; de a hazafias törekvéseknek is megígéri a támogatást mindenkorra. Hazafias törekvésnek azonban, a német vagy járgonos nyelv kiküszöbölésének megakadályozását egyáltalán nem tartja sem ő, sem senki más magyar s így a miniszter kijelentésében megvan az az elvi kijelentés is, melyet a miskolci eset alkalmából mi emeltünk ki: s ez az, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter sem orthodox, sem más hitközségeket — minden esetre a szervezeti szabályzatok keretén belül — nem hajlandó támogatni azon törekvésükben, mely a magyar szónak a zsinagógákba való diadalmas bevonulást meg akarja akadályozni.

— **Az »Orsz. Izr. Tanítóegyesület«** Bpsten, Siputca 12. sz. alatt, a pesti izr. hitközség II. em. dísztermében július 5 és 6-ikán közgyűlést tart. Az ország zsidó tanító mesterei ismét össze fognak gyűlni és, ami örömmel látjuk tulnyomó részükben felekezeti közérdekű tanügyi kérdésekről fognak tárgyalni. Természetesen sorra kerülnek az egyesületi ügyek is s ezek között egy nagyon jelentős, de nem kevésbé közügy: a tanítói özvegyi segélyalap létesítése. Ebben a keretben nagyon szívesen látjuk derék tanítóinkat és örömmel köszöntjük őket, jó munkát kívánván nekik testületi közügyeikben, de azon közügyekben is, melyekkel felekezetünk érdekeit testületileg szolgálják és segítik előmozdítani: Isten hozta őket és Isten áldása áradjon munkájukra! A tanácskozás tárgyai az első napon: (délelőtt 9 órakor.) 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Javaslat »A létező izr. iskolák fennmaradását és új iskolák felállítását célzó intézkedések« című tételben. Előadó: *Löwy* Izidor, abauj-szántói tanító. 3. Javaslat »Az izr. nőnevelés« fejlesztése tárgyában. Előadó: *Altmann* Mór nagykanizsai tanító. 4. Javaslat »Az izr. iskolák mellé állítandó jótékony- és továbbképző intézkedések szervezése« tárgyában. Előadó: *Csajági* Bernát, kulai tanító. II. A tanácskozás tárgyai a második napon: (délelőtt 9 órakor.) 1. Titkári jelentés. 2. A választmány előterjesztéseinek tárgyalása, nevezetesen: a) az egyesület vagyonából elkülönítendő huszezer forint egy özvegyi segélyalap létesítésére; b) a *Léderer* Ábrahám nevére szóló alapítvány létesítése; c) az egyesületi kiadványok kibővítésére vonatkozó intézkedések. 3. A »Szántó-Eleázár-alapítvány« című irodalmi ösztöndíj odaitélése 4. Számvizsgálat. 5. Tisztujtás. 6. Indítványok tárgyalása. 7. Záróbeszéd.

— **A németországi képviselő-választások** már befejeződtek, mert a pótválasztásokat is megejtették. A választások politikai szempontból nem sokat változtattak a helyzeten, aminek méltatása különben nem a mi dolgunk. Minket e választások révén csak az érdekelhet,

hogy a retrograd pártok, a melyeknek társadalmi politikája a felekezeti béke megrontására tör, vagy annak legalább is assistál, minő erővel vonulnak be a német birodalmi gyűlésbe. Megfogyott erővel vonulnak. A legszélsebbek, az antiszemiták, most mindössze 11-en vannak, míg az előző ciklusban 16-an voltak. A konzervatívek a régebbi multban az antiszemitáknak ez a jelentős resonáló pártja, a mely azonban Ahlwardtot az utóbbi időben még a közelében sem akarta megtűrni, most 10 mandátumot veszített és 72 képviselő helyett csak 62-öt mutathat föl. A kibukottak közt van Manteuffel is. A nemzeti liberálisok, a faj-theoria hirdetői 3 helyett vesztettek s most csak 49-en vannak. Ellenben nyertek 12 új helyet a szociáldemokraták, a kiknek már 56 mandátumuk van. A német birodalmi gyűlés képe most olyan, hogy ha lesznek is antiszemita viták, azok meglehetősen akadémikusok lesznek. Igaz, hogy *Stöcker* a minden németek papja és *Ahlwardt*, a minden németek roktora ismét bejutottak a birodalmi gyűlésbe, de csak a pótválasztásnál és így is nehezen, holott pl. Ahlwardtnak az előző választásnál 5000 szótöbbsége volt. Más antiszemita fenegyerek az azonban kibuktak s maga az antiszemita-párt is olyan kicsiny, hogy sok vizet annál kevésbé zavarhat, mert a konzervatívek nemcsak megfogytak, hanem az Ahlwardt-botrányok révén ki is ábrándultak az antiszemita szövetekezésből. Hatása a magára maradt 12 válogatott urból álló német antiszemita-pártnak a törvényhozásra nem lehet s így a németországi zsidóság egészen nyugodtan nézhet a birodalmi gyűlés következő ciklusára elé; mi pedig itt merlegelvén a merlegelendőket, bizvást megállapíthatjuk, hogy az *antiszemitizmus Németországban jelentékeny tért veszített.*

— **Popper Ármin báró ajándéka.** A nagybittseiek már régen bajmóldtak egy állandó jellegű Vághid építésével, a melyre se pénzük, se egyéb alkalmatosságuk nem volt. A pénz dolgában még csak boldogulhattak volna valahogy, mert a költségek felét, 115.000 frtot, az állam vállalta magára. Ellenben nagy baj volt az, hogy a vámjog Popper Ármin bárót illette s így a hidvám-szedés jogosultsága is az övé volt. *Popper Ármin* báró azonban nem akarta utját vágni a közérdeknek és nem kapaszkodott a maga becsületes jogába, hanem önként lemondott arról, illetőleg az évente több mint 1000 frtot jövedelmező vámszedésről, sőt maga is csak kis részben biztosította a maga számára a hidvámkedvezményeket, oly formán, hogy reá, a vámszedési jog volt urára, az új hid a megejtett számítások szerint évente 1000 frt terhet ró. *Popper Ármin* báró nagylelkűsége ilyformán 50.000 frt értéket képvisel, a mi kétségtelenül tekintélyes summa. A megyegyűlésen *Teszelszky József* bizottsági tag nagybittsei plébános méltán mondott tehát neki is köszönetet. Vajjon az Alkotmány, mely nemrégiben *Popper Ármin* báró kegyuri dolgait támadta, tud-e pártjabeli embert mutatni a ki *Popper báróhoz* hasonlóképen járt el.

— **A főrabbi.** A temesvári plébánosok és kath. káplánok fizetésjavítást kértek a várostól. A város nem akarta a kérelmet teljesíteni s a városi gyűlésen ezt a héten hevesen vitatták. A főlshólalók közt volt és pedig nagyon szép és hatásos beszéddel *Löwy Mór* dr. főrabbi is, a ki a városi képviselőt majdnem minden főlshólaló tagjával ellentétben a plébánosok és kath. káplánok kérelmét támogatta, a felekezetek egyetértésének olyan szép példáját nyujtván, minőhez hasonlókat katolikus részről akkor is nagyon szívesen látnánk, a mikor a zsidó felekezet vagy szószólói kérnek valamit. Az Alkotmányék persze nem ilyesmit prédikálnak.

— **A budapesti ügyvédi-kamara** *Friedmann* Bernát drt, a híres kriminálistát, a kinek e téren való munkásságának egy jelentős része a nyolczvanas évek sötét éveiből datálódik, alelnökévé választotta meg.

— **A brüsszeli nemzetközi kiállítás kitüntetettjei.** A brüsszeli nemzetközi kiállítás magyar osztálya a héten tette közzé azokat a kitüntetéseket, melyeket a magyar közgazdasági élet munkásai a brüsszeli kiállításra nyertek. Ezek közt a következőket találjuk: *Gelsei Guttmann Vilmos*, *Philipp Adolf* igazgató, megyeri *Krausz* Lajos, a kik belga Lipót-rend tisztijelvényét; *Boros Samu* hírlapíró, *Brachfeld* Sándor, *Herzfeld* Zsigmond bányai igazgató, a kik a Lipót-rend lovagjelvényét kapták. Egyéb kitüntetést: oklevelet, arany, ezüst érmet is sokan kaptak.

— **Ováczsi.** A szegedi zsidó hitközség június 23-iki közgyűlésén *Lichtenberg* Mór hitközségi képviselő az egész hitközség és különösen a képviselőtestület halás ragaszkodásának és tiszteletének kifejezése mellett, lelkes szavakkal üdvözölte Várhelyi *Rósa* Izsó dr. elnököt leányának *Moskovics* Miksával történt eljegyzése alkalmából, melyről mi is megemlékeztünk. Szólv élénken hangsúlyozta, hogy a hitközségnek még eddig soha nem tapasztalt föllendülése az elnök rendkívüli buzgalmanak, tevékenységének és tapintatos vezetésének köszönhető. A közgyűlés előtt tartott előjárósági ülésen pedig *Pollák* Lajos dr. pénzügyi előjáró üdvözölte az elnököt az előjáróság nevében. A figyelemnek és őszinte ragaszkodásnak ily spontán megnyilatkozása kellemesen hatott az elnökre, aki mind a két üdvözletre adott válaszaiban kifejezést adott a felekezethez való őszinte vonzalmának és annak, hogy a felekezeti ügyek körül általában és különösen a szegedi hitközség ügyeinek vezetése körül mindenkor teljes ambícióval és ügyszeretettel járt el. Az elnök családjánál *Löw Immanuel* dr. főrabbi vezetése alatt a hitközség a *Chevra Kadisa*, árvagyület és a betegápoló egyesület vezetősége együttes üdvözölő látogatást tett. A zsidó nőegylet *Polgár* Kohen Teréz elnök vezetése mellett tette meg üdvözölő látogatását, mely alkalommal az elnök asszony szép beszédével elragadta a hallgatóságot.

— **Egyetemi magántanárok.** *Feleki* Hugó dr. az idén magántanári előadást tartott, melynek alapján a kiváló fővárosi szakorvost a közoktatásügyi miniszter a budapesti egyetemre magántanári minőségében megerősítette. *Alapi* Henrik dr. pedig, a *Bródy* Adél féle gyermekórház ősmert jeles sebészorvosa, a héten tartott a budapesti egyetemen képesítő magántanári előadást.

— **Halálozás.** *Neumann* Lotti szül. *Schlesinger* Galántán elhunyt június hó 22-ikén. A 78 éves öreg asszonyt, ki *Neumann* Mór dr. galántai ügyvéd és takerépképzőtárai igazgatónak édesanyja volt, 24-én délelőtt temették nagy részvéttel. Életének nagy részét a jótékonyágnak szentelte és mint a hliniki izr. nőegyesület egyik alapítója és elnökasszonya négy évtizeden át sok jót tett a szegényekkel s az ottani zsidó betegápolást is vezette. Férje sok évig hitközségi előjáró volt s így gondolni való, hogy nagy tisztelettel kísérték utolsó útjára, mely hogy pompa nélkül való legyen, azt kikötötte. Nemes szép életét az illavai főrabbi méltatta szívhez szólóan.

Özv. *Milkó* Lipótné, *Milkó* Izidor drnak, a jeles magyar írónak édesanyja, meghalt Szabadkán. A jótékony-ságáról és nemes lelkéről városszerte ismert uriaszonyt nagy részvéttel temették s nem csak az egész város, hanem a távolabb eső tisztelők is őszintén osztoznak a sujtott előkelő család gyászában.

— **Uj zsinagóga Bosnyákországban.** *Bjelinából* írják lapunknak, hogy az imént tették le az ottani spanyol-zsidó hitközség új zsinagógájának az alapkövét. Ez alkalommal is kitűnt a különböző felekezetek között uralkodó jó egyetértés, a mennyiben a szép ünnepen *Pittner* báró járási főnökkel az élén megjelentek a város összes notabilitásai, azonkívül nagy közönség felekezeti különbség nélkül. Az alapkövet maga *Pittner* báró járási főnök tette le, kifejezést adva annak a kívánságnak, hogy a hitközség minél tovább virágozzék. A zsinagógán márványtábla fogja hirdetni, hogy ő felsége uralkodói jubileuma emlékére építették; a spanyol-zsidó hitközség hasonló értelmű üdvözlő sürgönyt küldött ő felségéhez, elenyészhetetlen hálájának adva kifejezést azért a jótékony védelemért, melyben ő felsége a zsidó hitfelekezetet is részesíteni kegyeskedik. Az ünnep lefolyása igen szép volt; az építkezés terét gazdagon földiszitették lombfűzérrel és zászlókkal.

— **Mauzoleum avatás.** Néhai *Verőcei Balázs* Mórnak, a budapesti villamos városi vasut igazgatójának, családja mauzoleumot építtetett, melyet a héten formailag is átadtak hivatásának. Egyszerű volt az ünnepség, amelyet ez alkalommal a kegyelet rendezett. Ott volt *Kohner* Ágost a városi vasut társaság alelnöke, botfai *Hüvös* József dr. vezérigazgató, *Lukács* József a földalatti villamos társaság igazgatója, sok városi biz. tag, a két társaság hivatalnokszemélyzete, valamint számos jótékony egyesület küldöttsége. *Császár* Jenő igazgatósági tag emlékbeszédet mondott *Balázs* Mór felett, akinek érdemeit, alkotásait megható szavakban méltatta.

— **Mit ér egy földmives i kola.** Nálunk már rég furják-faragják azt a kérdést, hogy a zsidó földmivesképzést miként lehetne megteremteni. Idegenben rég tul vannak ezen, sőt a zsidó földmives iskolát jövedelmező vállalatná is tudták tenni. Itt van pl. a »Mikve Israel« nevű zsidó földmives iskola *Jaffa* mellett. Ennek a híres iskolának mintatelepe is van, amelyet úgy hasznosítottak, hogy a lefolyt évben utána 20,000 frank maradt meg tisztán.

— **Eszterka.** Ez a czime *Philippson* Lajos tragédiájának; melyet az »Egyenlőség« most közöl magyar fordításban. A czim föltűnt némelyeknek, mert úgy vélik, hogy *Eszterka* nem magyar név. Ez igaz s ezt kétségre mi sem vonjuk, sőt tudjuk és hivatkoztunk rá, hogy ugyanezen *Eszterka* dolgát *Jósika* »Eszter« néven írta meg. Bizonyára volt tehát okunk, hogy mi *Jósika* ellenére is az eredeti *Eszterka* nevet választottuk czimül. Az ok megvan az előző mondatban. Az eredeti nevet akartuk megtartani és pedig egyrészt azért, hogy az *Eszter* névnek az *Antiochus* és *Haman* korából ismert *Eszterével* való összetévesztését elkerüljük, másrészt azért, mert a *Kázmér* lengyel király *Eszterét* a felekezeti irodalom és történet mindenütt »*Eszterká*«-nak vallja.

— **Katonahistóriák.** *Hazai* Hugó szíves tudomásvétel végett közli megrendelőivel, miszerint *Katonahistóriák* című könyve sajtó alatt van és rövidesen szélküldésre kerül. Egyidejűleg kéri mindazokat, kik műve iránt érdeklődnek, szíveskedjenek esetleges megrendeléseket címére (Budapest, Teréz-körút 58) beküldeni.

— **Az »Egyenlőség«-ről** A magunk dolgaival nem igen szoktunk előhozakodni s hangzatos öndicsérettel tetszelegni sohasem kívántunk; ha azonban illetékes oldalról kapunk elismerést önzetlen munkánkért, az nekünk is jól esik és azt véka alá rejteni nincs okunk, annál kevésbbé, mert olvasó közönségünk csak jó néven veheti, ha látja, hogy jóindulatával nem egészen érde-

metleneket támogat. »Fejnek«, amint újságírói nyelven mondják, — irtuk ezt a párt sort ama ismertetés elé, melylyel a *Pester Lloyd* július hó 2-iki számában lapunkról megemlékezik. A *Pester Lloyd* irodalmi rovatában hű fordítás szerint a következőket írja:

»**Egyenlőség.**« Ez a 17 év óta fenálló, *Szabolcsi* Miksa által kitűnően szerkesztett hetilap (a magyar zsidóság társadalmi és felekezeti érdekeinek közlönye) az első felévet gazdag számmal rekeszti be; czikkék és közlemények vannak benne *Silberstein* Adolf dr., *Timár* Szaniszló, *Szász* Zoltán, *Makai* Emil, *Telekes* Béla, *Hazai* Hugó tollából. *Szabolcsi* szerkesztő folytatja kedvelté vált rovatját: Gyöngyszemek a talnudból. Ugyancsak e számban kezdődik a *Philippson*-féle *Eszterka* című tragédia (*Haber* Samu fordításában) közlése. Ebben a számban ezenfölül a bel- és külföldi újdonságok és tudósítások tartalmas rovatát találjuk. Az »*Egyenlőség*«, melynek hasábjain a legjobb magyar írástudók közül sokan kerülnek együvé és a mely a magyar szellem és fölvilágosodás terjesztésével, valamint a zsidók ellen táplált számos előtelet megszüntetésével érdemeket szerzett, rászolgált a mivel és hazafias magyar zsidóság erőteljes támogatására.

* **Családi és nemesi czimerek,** régi festmények javításait, olajfestményeket, művészi kivitelben eszközöl: *Linhart* Vilmos, arcképfestő műintézte, Budapest, VIII. Hunyady-utca 27. szám (saját házában). Telefon.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz.

Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. sz.

1898. évi június hóban 814 jutalékrész irattatott be és nászjutalékok fejében 14,689 frt 82 kr. fizettetett ki.

1898. január hó 1-étől június hó 30-áig beirt összes jutalékrészek száma 4269 és a kifizetett nászjutalékok összege 106,569 frt 31 kr.

A losonczyi izr. hitközségtől.

Pályázat.

A losonczyi izr. hitközségben megüresedett rabbi-állás betöltésére ezennel pályázatot hirdetünk.

Ezen állással járó javadalmazás: 3000 korona évi fizetés, természetbeni lakás a hitközség épületében és az itt szokásos mellékjövödelmek (hitoktatási díjak kivételével).

A rabbi teendői: az összes rabbi funkciók végzése, hitoktatás, magyar és német hitkönyvtartás.

A héber tudományokban kitűnő jártasságu szeminariumot végzett és bölcsészettudori oklevéllel bíró rabbi urakat, kik az állásra pályázni óhajtanak, felkérjük, hogy pályázati kérvényeiket felszerelve, képesítésüket, eddigi működésüket, korukat és családi viszonyaikat feltüntető hiteles okmányaikat f. é. augusztus hó 1-ig alulirt elnökhöz küldjék be.

A választás meghívás folytán tartandó próbaszónoklaton után fog megejteni.

A próbaszónoklatokra meghívottak utiköltségek visszatérítése czimén, a megválasztott pedig átköltözködési költségeikért csakis az előjáróság által megállapítandó összegre tarthatnak igényt.

Az állás a választás után elfoglalandó.

Losoncz, 1898. június 26-án.

Dombor József,
hitk. jegyző.

Sternlicht Vilmos,
hitk. elnök.

A siklői izr. hitközségtől.**Pályázat.**

A siklői izr. hitközségnél elhalálozás folytán üresedésbe jött évi 1200 frt fizetéssel, természetbeni lakással s a szokásos mellékjövdelemmel javadalmazott **rabbi állásra** ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állásra pályázhatnak oly magyar honosággal bíró rabbik, kik képesítésüket a budapesti orsz. rabbi-képző intézetnél nyerték s jeles szónoki képességgel bírnak.

Képzettséget, életkort, családi állapotot s netáni eddigi működést feltüntető pályázati kérelmek a hitközség előljáráshoz czimezve *f. évi július hó 15-éig* nyújthatók be.

A megválasztott köteles a községi polgári iskolában és a tanonc-iskolában az eddig szokásban volt tandíjért a hitoktatást végezni.

Próbaszónoklatra meghívottak csupán 30 frt utiköltség térítettik meg. A megválasztott csakis az előjáróság által megállapítandó átköltözködési költségre tarthat igényt.

Az állás 1899. évi január hó 1-én foglalandó el

Kelt a siklői izr. hitközség előljáráóságának 1898. június hó 9-én tartott ülésén.

Singer Géza,
hitk. jegyző.

Weisz Miksa,
hitk. elnök.

A szigetvári izr. hitközségtől.**Pályázat.**

A szigetvári izr. anyahitközség 2000 korona évi fizetés s a szokásos mellékjövdelemmel, valamint szabad lakással javadalmazott **rabbi-állásra** pályázatot hirdet. Ezen állásra csakis szemináriumot végzett magyar állampolgárok pályázhatnak. Az állás *f. é. szeptember* folyamán töltendő be.

A megválasztott rabbi tiszte leendő:

a) a rabbi összes funkcióit végezni és az anyakönyveket vezetni,

b) hitszónoklatokat tartani,

c) a helybeli oktatási intézetekben az izraelita valásu növendékeket hitoktatásban részesíteni.

A pályázati kérvények, melyekben a pályázó képzettsége, esetleg eddigi működése, kora és családi viszonyai feltüntetendők, *f. évi július hó 8-káig* a hitközség elnökségéhez nyújthatók be.

A pályázók közül csakis a meghívottak bocsáthatók próbaszónoklatra s az utiköltség megtérítésére egyedül a megválasztott tarthat igényt.

Szigetvár, 1898. június 12.

Oesterreicher Adolf,
hitk. jegyző.

Kainer Adolf,
hitk. elnök.

A mohácsi congressusi izr. hitközségtől.**Pályázat.**

A mohácsi congressusi izr. hitközség által fenntartott négy osztályú népiskolánál nyugdíjazás folytán az 1898—1899. tanév kezdetével egy **tanítói állás** üresedésbe jön, melyre nézve ezennel pályázat hirdettetik

Ezen állás évi javadalmazása: törzsfizetés 600 frt, lakás és kerti illetmény czimén 50 forint.

Pályázók kötelesek képesítésüket, eddigi működésüket, a magyar, német és héber nyelvben való teljes jártasságukat, ugy egészségi, valamint családi állapotukat eredeti, vagy szabályszerűleg hitelesített okmányokkal igazolni.

A mennyiben az állást elnyerő a fokozottabb igényeknek meg fog felelni, a jövő tanévtől kezdve esetleg az igazgatói teendőkkel meg lesz bízva.

A kellő módon felszerelt kérvények 1898. augusztus hó 8-ig az alulírt iskolaszéki elnökhöz nyújthatók be.

A megválasztott tanító állását *f. é. szeptember hó 1-én* tartozik elfoglalni.

Mohácson 1898. évi június hó 21-én.

Dr. Kaufmann József,
iskolaszéki elnök.

Temesvár-Gyárvárosi izr. statusquo-hitközségtől.**Pályázat.**

A temesvár-gyárvárosi izr. statusquo-hitközség folyó évi szeptember hó 1-jével betöltendő az elemi iskolákat látogatók részére egy **hitoktatói állást** szervezett, évi 1200 korona fizetéssel, mely állásnak egyelőre egy próbaesztendőre leendő betöltése czéljából pályázatot hirdet.

Pályázók felhivatnak, hogy képesítésüket és eddigi működésüket igazoló bizonyítványaikkal felszerelt pályázati kérvényüket, családi állapotuk és életkoruk feltüntetése mellett *f. é. július hó 25-ig* a hitközségi előljáráshoz terjesszék.

Tanítói oklevéllel bíró pályázók előnyben részesülnek.

Temesvárott, 1898. évi június hó 27-én.

A temesvár-gyárvárosi izr. statusquo-hitközség előljáráósága.

A szatmári status-quo-ante izr. hitközség.**Pályázat.**

A Szatmár-Németiben alakult »Status-quo-ante« izr. hitközségnél két metszői állásra nyitattik pályázat

Az egyik שוחט ובודק וקורה legyen és előimádkozásra képességgel bírjon. A másik csak עופות-שוחט legyen és a hitközségi szolgálatokat teljesítse.

Javadalmazásuk az első metsző részére 600 frt évi fizetés és 100 frt lakbér, a másikkal 400 frt évi fizetés van megállapítva.

Föltételként megkivántatik, hogy három elismert tekintélyes orth paptól képesítéssel rendelkezzenek.

A pályázati kérvények 1898. július hó 10-éig a hitközség előljáráóságához czimezve beadandók.

Beadványokhoz csatolandó okmányokkal igazolandó az illetőnek életkora, erkölcsi magaviselete, családi viszonya és eddigi alkalmazásban volta.

Ezen állások megválasztás után azonnal, — de legkésőbb folyó évi augusztus hó 1-én elfoglalandók.

Próbaelőimádkozásra csak a meghívottak bocsátatnak, az utiköltség megtérítésére csak a megválasztott tarthat igényt.

Kelt Szatmáron, 1898. június hó 15-én.

Markovits Benő,
hitk. titkár.

Csengeri Májor Károly,
hitk. elnök.

A zala-egerszegi izr. hitközségtől.

Pályázat.

A zala-egerszegi izr. hitközségnél a jövő főünnepek »ros-hasonoh és jomkipur« három napjára 150 frt díjazással egy kitűnő előadása »baal-teflah« alkalmaztatik.

Azon pályázó azonban, akinek kiváló egyénisége, illetőleg kitűnő zenei képzettsége ezen hitközség követelményeinek legjobban megfelelő, a legközelebbi jövőben itt üresedésbe jövő 800 frt fizetés 150 frt lakhérátalány és egyéb melékjövdelemmel javadalmazott főkantori állásra meg is választatik.

Zenei képzettséget, erkölcsi életet, illetőséget (állandó alkalmazást csak magyar honos nyelhet) igazoló okmányokkal felszerelt kérvények *f. é. július végéig* ezen hitközség elnökségéhez intézendők.

Próbaelőadásra csak a meghívottak bocsáttanak. Az utiköltségek megtérítésére csakis a megválasztott tarthat igényt.

Kelt Zala-Egerszegén 1898 június hó 27-én.

Jámbor Samu,
hitk. jegyző.

Fischer László,
hitk. elnök.

HIRDETÉSEK.

MATTONI

„Erzsébet” Sósfürdője

gyógyhely BUDAPESTEN (Budán).

Idény május 1-től szeptember végeig.

Kiváló gyógyhatással bir

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos:

Dr. BRUCK J., az országos közegészségi tanács rk. tagja
V., Nagykorona-utca 23. szám.

Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő.

Pontos közlekedés a társaskocsikon reggeli 5 órától kezdve.

Állomási hely:

Ferencz József tér, a régi Lloyd-épület közelében.

היימליך אדולף

נראבשטיינלאנער בודאפעשט קערעפעשער שטראססע

HEIMLICH ADOLF

Budapest, Kerepesi-út 61. szám.

Ajánlja

gyári sorkőraktárát

mindazok figyelmébe, kiknek e szomorú kötelességet teljesíteniök kell.

Olcsó, szép és pontos kivitelért kezeskedik a cég jó hírneve.

A BUDAPESTI

nagykereskedők és nagyiparosok társulata
és a

Pesti polgári kereskedelmi testület

részéről együttesen alapított és fentartott

BUDAPESTI

Kereskedelmi Akadémia

1898/99. évi **negyvenkettedik** évfolyamára a beiratások az V., Alkotmány-utca 11. sz. a. levő iskolai épületben f. évi szeptember 1-től 5-ig, naponként a délelőtti órákban, tartanak. A középiskolát végzettek **egyéves** kereskedelmi szaktanfolyamára a hallgatók ugyanott szeptember 6-tól 7-ig iratnak be. Az intézet szervezetét, főlvételi feltételeit, alapítványi és tandíjmentes helyeit, ösztöndíjait stb. tárgyazó tudósításokat kívánatra mindenkinek bérmentesen megküldi a

Budapesti Kereskedelmi Akadémia

igazgatósága

(V., Alkotmány-utca 11. sz.)

„STAR“

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG, LONDON.

— Alapított 1843-ik évben. —

Érvényben levő biztosítások:

364.557,850 korona.

Biztosítási alap:

95.168,367 korona.

Az 1894-ik évben az utolsó öt évi időszakra nyeremény-osztalék fejében a biztosított felek közt

12.800,700 korona

osztatott szét.

Bármely módozat szerinti életbiztosításokat legolcsóbb díjak és legkedvezőbb feltételek mellett felvesz és felvilágosítással készségesen szolgál

A MAGYARORSZÁGI VEZÉRIGAZGATÓSÁG
BUDAPEST, TERÉZ-KORUT 20

ORMOS FELIX, vezérigazgató.

Referenciát ad a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Indenpedent valódi amerikai
öntöltő tollszár;

egy töltés 96 óráig ir.
Mindenkinek okvetlen szükséges

„IRIDIUM”

véggel, mely tíz év alatt sem romlik.

Üzleti ára 5 frt, nálam csak 3 frt.

Bélyegkek fizetésként elfogadhatnak.

Importálja POLLAK SÁNDOR, Budapest, V., Széchenyi-utca 8/b.

Az Esketési Ügyvivőség

beszerzi a házassághoz szükséges összes irományokat és elvégzi az összes utakat csekély díjért. Vidékre levélben szolgál felvilágosítással. A rabbi és anyakönyvvezető uraknak díjtalanul jár el dolgaikban. Az »Esketési Ügyvivőség« kiadásában »**Anyakönyvi Index**« czimmel egy mű jelent meg, mely az összes házasságra vonatkozó miniszteri rendeleteket tartalmazza és így nagyon hasznos segédkönyv az izr. anyakönyvi hivatalok részére. Megrendelhető 55 krért az Ügyvivőség irodájában:

Budapest, VII., Erzsébet-körút 7. szám.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde

és gépgyár részv.-társulat Budapesten.

KÉSZIT:

A) Gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasúti kocsikat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

SPECIALITÁSAI:

B) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, zuzóművek, hengerek és ágyugolyókhoz.

Hengerszékek kéregöntetű hengerekkel mind a malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez.

Faciszóláshoz, papir- és cellulóza-gyártáshoz való
GÉPEK.

Vizkerekeket nagy sikerrel potló
TURBINÁK.

Villamos világítás nagy távolságra is a mótortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kapcsolások, rotatiós dynamo-méterek, — ACZÉLÖNTVÉNYEK.

A Kossuth Lajos-utca 16. sz. alatti
városi irodánkban

mindig tartunk dú s választékos világitó testekből és lámpákból a legkülönbözőbb kivitelben, a hol saját rendszerű elektronos, gáz- és petroleum-motoraink és dynamo-gépeink is megtekinthetők.

LIPIK JÓDFÜRDŐ

SZLAVONIABAN.

KITÜNTETVE:

Budapest 1885. London 1892. Bécs 1894.
Róma 1894.

Vasúti állomások: **PAKATZ-LIPIK** (déli vasút), **menettértili jegyek 33%**, **árengedménnyel és OKUCSÁN (m. á. v.) zónatarifa.**

Egyetlen jódos alkalikus hőforrás a kontinensen. Állandó hőfoka 64° C. Hegyek által védett égálg.

A lipiki hévíz nagymennyiségű natrontartalmánál (Magyar Ems), valamint magas hőfoka és jódos összetételénél fogva ivó- és fürdő-kúra gyanánt a legjobb sikerrel használtatik a test nyákhártyáinak mindennemű hurutos bántalmainál (gyomor-, bél-, gégehurut stb.); csúszos és köszvényes bajoknál e forrás első helyen áll az európai források között, ugyszintén mirigy- és vérbajoknál, görvélykóránál, izzadmányoknál stb. is. — Mint hivatalos fürdőorvos **Dr. Marschalko Tamás** működik.

Legnagyobb fényvel és pompával berendezett és színpaddal ellátott gyógyterem, új étterem- és kávéházi helyiségek, nagy új gyógyszállodák. Villamos világítás. Igen kiterjedt árnykos park. Pompás és nagy fedett sétány bazárhelyiségekkel. A legnagyobb luxussal és kényelemmel berendezett porcellán-, márvány- és izzasztó fürdők, terjedelmes fürdőmedenczék (Tepidarium).

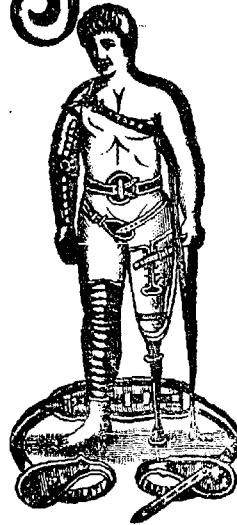
Jódviz-szétküldés

mindig friss töltésben az igazgatóság által. Főraktár Magyarországon: **Édeskuty L.** Budapesten. Ausztriában: **Ungár S.** Bécs, **Jasomirgottgasse 4.** és **Mattoni Henrik** Bécs, **Tuchlauben**, valamint minden nagyobb droguistánál. — Bármily fölvilágosítással készséggel szolgál

a lipiki fürdőigazgatóság.

Specialista sérvkötőkben

Cs. és kir. osztr.-magyar és belga kir. szabad. Kitünt. Brüssel 1893. aranyérem és díszokmányokkal.

KELETI-FÉLE SÉRVKÖTŐ

a legtökéletesebb ezen nemben, nem csuszlik, nem gyakorol kellemetlen nyomást.

Ára: egyoldalu 6 frt. kétoldalu 12 »

Gyáramban készülnek ezenkívül: mütábak, műkezek, műleges fűzők, egyenestartók, járó és nyújtó gépek, gummi görcsér harisnyák stb.

Megrendeléseket pontosan eszközöl

KELETI J.

kötszerész és orvos-szobészi műszerész
BUDAPESTEN.

Főüzlet: IV., Koronaherczeg-utca 17. sz.
Gyár: IV., Rostély-utca 15. sz.

Nagy képes árjegyzék ingyen, zárt borítékban.

HIRDETÉSEKET

jutányos áron elfogad

EGYENLŐSÉG

KIADÓHIVATALA.

Newyorki, Germánia' életbiztosító-társaság.

Igazgató-tanács Európa számára: Rose Herm. Vezérképviselők: Marcuse Herm., Achelis Tamás.

Vagyon.

MÉRLEG 1897. december 31-én.

Teher.

	Korona	fl.	Korona	fl.		Korona	fl.	Korona	fl.
Pénztár-készlet			727.421	95	Kibocsájtott részv-tőke (alaptőke)			1.000.000	—
Rendelkezésre álló követelések hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál			3.207.089	75	Nyeresség-tőke-tartalék és pedig Előbbi évek szétosztatlan nyereség-tartaléka			6.117.691	90
Ingatlanok			10.618.620	60	Árfolyam-különbözeti alap			500.000	—
Értékpapírok árfolyam szerint az évi zárlat végéig	33.254.926	50			Díjtartalék a viszontbizt. rész lev.			98.848.729	15
ennek folyó kamatai	231.812	75	33.486.739	25	Díjtartótekek			5.481.310	85
Jelzálogkölsönök			60.583.979	—	Függőben levő kárfizetések tartaléka viszontbizt. rész levon.			834.784	95
Kölcsönök saját kötvényre			6.096.873	90	Biztosítottak osztalékalapja			2.039.717	80
Ügynököknél behajtás végett levő díjkötvények a költségek levonásával			824.259	80	Különleges tartalékok és pedig: külön részcéért	369.213	85		
Különböző követelések és pedig: a) jelzálogkölsönök folyó kamatai	904.930	80			előre fizetett jutalékért	17.135	65		
b) ingatlanokból folyó bér	56.247	80	961.178	60	igénybe veendő visszavásárlási értékek	39.474	50	425.824	—
Hitelezett díjtételek a költség levonásával			1.477.070	80	Főleg az évi kezelésből			2.735.175	—
			117.983.233	65				117.983.233	65

A vagyon emelése 1897-ben Kor. 6.781,465.10.

1897. díjbevételek Kor. 15.588.832. — | Kiadások haláleseteknél, járadékokért és élethenéltnél esedékes
1897. kamat- és bérletbevételek 5.446.815. — | kötvényekért Kor. 8.257.994. —

Letét az osztrák kormányánál k. b. 3 millió korona.

1897. évben kötött biztosítások: 6,901 kötvények értéke 56.190.330. — kor.
1897. december 31-én érvényben voltak: 49,213 » 371.993.255. —

Első és vezető igazgató **Dr. Rose**, vezérképviselő.

Második és helyettes igazgató **Rostock P.**

Iroda Berlinben: Leipziger Platz 12, saját házban.

Osztrák-magyar monarchia vezérképviselője: **NATONEK EMIL**, Bécs.

Magyarország részére igazgatója: **KÁLLAY GYULA**, Budapest, Váci-körút 16.

A Pozsonyi Kereskedelmi Akadémia,

melynek végbizonyítványa

egy évi önkéntesi

katonai szolgálatra jogosít

és melynek eddig végzett tanulói legelső rendű kereskedő, gyári és bankári cégeknek vagy közhivatalokban és a mezőgazdaságban nyertek alkalmazást, 1898. szeptember 1-én 14. évfolyamát nyitja meg. Az intézetet a múlt iskolai évben 257 tanuló látogatta, köztük 212 vidéki, kiknek **jó családnál való elhelyezése** ügyében az igazgató készséggel jár a szülők kezére.

Minden iránt tájékoztató évi jelentés levelező-lapon is kérhető.

Pozsony, 1898. július hó.

Jónás János,

igazgató.

ELSŐ

Leánykiházasítási-Egylet m. sz.

**LEÁNY- ÉS FIUBIZTOSÍTÁSI INTÉZET
BUDAPEST,**

VI., Teréz-körút 40—42. sz.
(az intézet saját házában.)

Alapított 1863. évben.

**Eddig kifizetett biztosítási összegek
5.000,000 korona.**

**Előnyös táblázatok és díjtételek leányok s
fiuk biztosítására 1000—20,000 koronáig,
azonnali biztosítással a halálesetre.**

A fizetendő járulékok teljesítése a legelőnyösebb, a mennyiben havi részletekben is történhetik minden más melléklettel kizárásával.

A tagoknak e biztosítás időtartama alatt fölhalmozódott nyeresége és más kedvezmények minden szállónak és gyámnak ajánlják gyermekeiket ezen intézetnél biztosítani.

**Prospektus és információ az irodában,
VI. ker., Teréz körút 40—42. szám alatt kapható.**

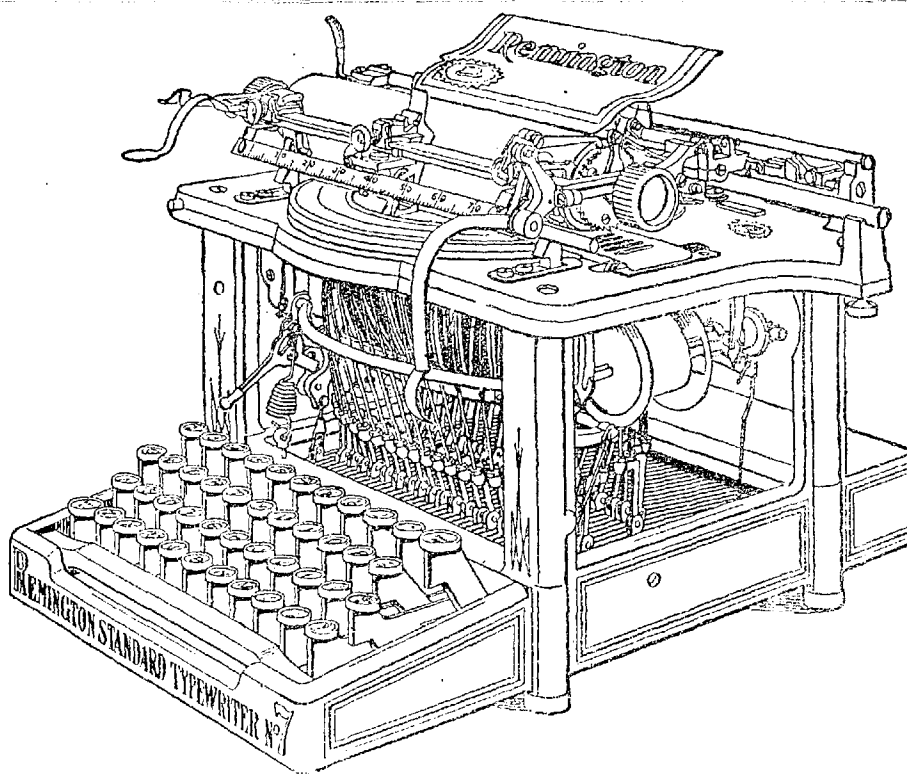
„REMINGTON” írógépek világhirűek.

VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI
magyar királyi miniszter.

Kivonat a „Hivatalos Közlöny”-ből.

»A vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter a »REMINGTON« írógépet (kapható: Glogowski és Társa budapesti cégénél, Erzsébet-tér 16. sz.) az állami és egyáltalában a hazai tanintézetek részére leendő beszerzésre ajánlja.«

Festékpárna mellőzve. — 4 szoros billentyű, 8 szoros helyett. — Legfinomabb acél-szerkezet. — Közismert nagy tartósság. — Központi vezeték nélkül. — Teljes magyar és német billentyűzet. — Minden betűnek csak egy billentyűje van. — Legnagyobb sokszorosító képességgel.

A LEGTÖKÉLETESBBI RÓGÉP!

Néhány év óta több száz ezer db használatban.

A »REMINGTON« nagy sikerrel használják: A magyar, bosnyák, horvát, osztrák, francia, angol, orosz és az amerikai kormányok. — Magy. kir. belügyminiszterium. — Magy. kir. közoktatásügyi miniszterium. — Magy. kir. földművelésügyi miniszterium. — Magy. kir. honvédelmi miniszterium. — Magy. kir. igazságügyi miniszterium. — Fiumei kormányzóság. — Hadtestparancsnokság Sarajevo. — Királyi főügyészség Bpest. — Magyar parlament. — Magy. kir. államvasutak igazgatósága. — Magy. kir. államvasutak üzletvezetőségei. — Magy. kir. államvasutak gépgyárjai. — Magyar általános hitelbank. — Ganz és Társa. — Budapest székes főváros. — Királyi tábla, Budapest, Győr, Debreczen stb. — Rinumurány-Salgotarjáni vasmű részv.-társaság. — Több hitközség irodája és iskolája.

Továbbá számtalan pénzintézetnél, gyárban, kereskedőknél, iparkamaránál, ügyvédeknel, megyéknél, városoknál, közjegyzőknél, erdészeknél, íróknál, tanároknál, iskolákban, uradalmaknál stb. stb.

Remington írógépet kívánatra vételkötelezettség nélkül küldünk saját költségünkre az ország bármely részébe díjmentes bemutatásra és az egyszerű kezelés begyakorlására bárhova ugyancsak saját költségünkre küldjük ki tisztviselőinket.

Arjegyzék bérmentve és ingyen.

GLOGOWSKI és TÁRSA Budapest, V., Erzsébet-tér 16. szám.

Remington írógépek és Edison-mineographok kiz. jogosított eladási telepe.

Gyöngyszemek a talmudból és midrasból.

— Forrásközből szedvegeti: Szabolcsi Miksa. —

Szeresd szülőidet, szeresd feleségedet és szeresd a békét *Egy* ítélet alatt azonban mindahárom meg nem fér.

*

Az *asszony* meghosszabítja életünket, megifjítja lelkünket. Az *asszonyok* siettetik halálunkat, megnyomorítják lelkünket.

*

Tartsátok nagyra feleségeiteket, hogy ne legyen köztetek szegény ember. (A magyarázat egyszerű. Aki nagyra tart valamit, *ami az övé*, annak kincse az a valami, a kincses ember pedig soh'sem szegény ember. De különben is sok az igazság a talmud e mondásában. Aki nagyra tartja feleségét, bizonyára nem követ el olyasvalamit, mi feleségét megszoríthatja, vagy olyast, mi felesége szemében lealacsonyíthatná. Mert aki nagyra tart valakit, súlyt helyez arra, hogy az a valaki őt is nagyra tartsa. Az olyan férfi pedig nem mulat házon kívül, nem jár más asszonyok után, nem tölti idejét a kártya asztalnál és őrizkedik attól, hogy olyan állapotba jusson, melyben az asszony csak szánni, megvetni tudja férjét. Aki mindezt nem teszi, nem is szegényedhet el annyira, amennyire testileg és lelkileg tönkre mehetnek az olyan emberek, kik feleségeikre mit sem adva, maguk válnak házuk földulóivá.)

*

A fiatal asszonyok ékesítésük dolgában ünnepeken is végezhetnek bizonyos munkákat, — szólt Rav-Hunna ben Chinnena.

— Miért csak a fiatalok? — kérdé Rav-Chiszda.

— Mert — felelé Chinnena fia — nagyon csüngnek a szépítésen és a tilalom megrontáná ünnepeket.

— Ha ez az ok — szólt Rav-Chiszda — adjuk meg az engedelmet — anyáinknak is, nagyanyáinknak is, adjuk meg a beteg, sőt a haldokló asszonynak is.

*

Agg a házban, zsarnok a házban; aggnő a házban gondviselés a házban.

*

— Árthatnak-e a boszorkányok, rabbi?

— Neked igen, nekem nem.

— Mit tegyek, ó rabbi, hogy nekem se árthassanak?

— Azt, amit én, fiam: ne higj bennök.

*

Nemde, csak olyan sarukat készítettetsz, miket lábaid kitöltenek; csak olyan kalapot szerzesz, melybe ép a magad feje fér; csak olyan ruhát szabatsz, ami a testedre való: miért vágyódsz hát épen állás után, mely neked olyan nagyon bő?

*

A nazirt (kinek fogadása tiltja a borivást) ne engedjétek elmenni szőlőkert mellett. (Az ember ne tegye ki magát a kísértésnek, mert vajmi könnyen elbukhat.)

*

A szerelemnek hiába emelsz kerítést, hiába rendelsz ki őrköt. *Egy* tőr van csak, ki vigyáz rá: a szemérmesség.

*

Az az ember ott *nagyon él*, tehát meg akar halni.

*

Az az ember ott öli magát (fékezi szenvedé-lyeit, mérsékeli vágyait), tehát *élni fog*.

*

Mit kiáltasz úgy (imádkozás közben) Istenhez? hisz *Ő* szived dobbanását is hallja.

*

Le a szemmel, föl a szíveddel! (Ugy imádkozzál.)

*

Semmit sem szerezhetsz meg olyan nehezen, mint a jó hírnevet.

Semmit sem veszíthetsz el olyan könnyen, mint a jó hírnevet.

*

Kicsiny kis só izet ad egy egész tál levesnek; de ki fog azért puszta só t nyelni? (Az ember, ki örökké szellemeskedik, a szellemességet teljesen nélkülöző embernél is elviselhetlenebb.)

*

Nem az a kérdés, ki az, aki áld, ki az, a ki átkoz. Az a kérdés: rászolgáltál-e az egyikre, vagy a másikra. Ha meg nem érdemelted, nem használ az áldás és nem árt az átok, még ha magától a főpaptól jön is. Mig ha rászolgáltál, teljesül az áldás és meg fog az átok, ha mindjárt a szeméthordótól ered is.

*

Dehogy ordít az oroszán a szalmazsup mellől; a hus-zsákmány az, mely ordításra hívja. (Az az: a jó mód teszi, hogy ez vagy az — kirug a hámból: foghatnátok csak soványabb kosztra, — hogy összehuzná magát!)

*

Négyféle embertől jobban őrizkedjél, mint a mérges skorpiótól: Kerüld a csufolkodót; ne járj ott, ahol a hizelgők járnak; őrizkedjél a hazugtól és ne lakjál még egy és ugyanazon városban sem a rágalmazóval.

*

Ha vétkeztél, első sorban az legyen a vezeklésed, hogy vigyázva vigyázz, hogy újból ne vétkezzél. Mert a véték, mit az ember meg is ismétel, azután már olybá tűnik föl neki, mintha nem is véték volna, amit elkövet.

*

Jobban türi az éhségét, kinek van otthon kenyere, annál, kire nem vár otthon enni való.

*

A szemtelen előtt utoljára az Ég is meghátrál.

*

Héjja és göröngy barátságot kötöttek: jaj a szegény csibéknek!

*

A körülmény, hogy nem végezheted el mindent, még nem ment föl az alul, hogy el ne végezz annyit, amennyit tudsz.

*

Jegyezd meg magadnak, hogy amit Izrael vallása tilt, az vagy a testnek árt, vagy az erkölcsnek.

Állatmesék.

Rabbi Berachja Nikdani »Misle Sualim« című könyvéből.

A hosszufülűt az a szerencse érte egyszer, hogy szemtől-szembe láthatta az oroszlánt. Csak hogy az állatok királya akkor épen mélyen aludt. Milyen különös! szólt csodálkozva a szamár, hogy ez itt oroszlán. Hisz csak úgy alszik mint én! Szemei behunyvák, lábai a hasa alatt, és nini, most meg épenséggel hortyog is! Igazán nem értem, miért a nagy tisztelet? — Ó, te szerencsétlen, te! szólt most a kutya a szamárhoz. Egyszer láthatod királyunkat és ezt is azalatt, mialatt álmodik. Figyelj hát, mimondó leszek. Alszik az oroszlán — az már igaz — akárcsak a szamár, de ha ébren van, oroszlán ám egészen és nincs rajta semmi, mi a szamárra emlékeztetne.

*

— »Mi bajod, anyám?« kérdezé a szalamander az égő tüztől (a monda szerint a szalamandert a tűz kelti ki). hogy annyira meghökentél?« — »A napot látom kelni — szólt a láng — és félek, hogy észreveszik, mi a különbség köztem és közte, a melegség és égi tűz örök forrása közt.«

»Soh'se félj, édes szülőm,« vigasztalá anyját a szalamander. »Olyan nagy füstöt terjesztesz magad körül, hogy közletről meg sem nézhetnek.«

A bálvány.

— Héber motívum után. —

Hogy az írást nézem, világosan látom:
Óreg, görnyedt Terach legény volt a gáton,
Értette a módját, mint gyártson pénzt kőből,
Hogy növeszzen rózsát korhadt, száraz töből.
Ismerte a népet, tudta, mi kell ennek:
Balgaság! mit rája kenőcs gyanánt kennek.
Éz esik jól néki, ez tetszik a népnek,
Ézt jegyezzék meg, kik közpályára lépnek!

S mert Terach ezt tudta, bálványokat gyártott,
S a ki Istent kívánt, nem lába járt ott,

Kapott nála olcsón örüst és törpét,
Fínomat és durvát, egyenest és görbét.

Jól is folyt a dolga s nagy bőségben élt ő,
Boldogságán mégis csorbát látni vélt ő:
Mivelhogy a fia élhetetlen fajta
S semmiféle zokszó nem változtat rajta.
Bármennyi pénzt hagy rá, meg nem marad nála
S utódinak bezzeg felkopik az álla.
Gyűlöli a bálványt s minsem hogy faragna,
Kenyér helyett inkább sziklába harapna!

De ha csak ez volna! mást is tett a hitvány
Történt, hogy az öreg fiókműhelyt nyitván
Mint a ki mérget önt nyitott, fájó sebbe:
Abrahámot küldte vezetőnek ebbe.
Halljátok, halljátok mi volt első tette,
Valahány bálvány volt, sorba elővette
S kárörvendő arcczal földhöz csapta sorba
S gyönyörködött nagyban törött lábba' orrba'!

S ki tudja, hogy útkép meddig mulat ő még,
S karok, lábak halma milyen nagyra nő még,
Hogyha meg nem látja azt a csomó népet,
Mely Terachchal élén most jön venni képet,
S im ekkor baltáját — mi is jut eszébe —
Óriás bálványnak nyomja a kezébe!
„Jobb volna“ — gondolja — „másfelé mennetek,
Mert enmenhálótok fog most meg bennetek,
Kitűnik most mindjárt, hitetek mi gyöngö
S eszetek villáma miképp sűjtja tönkre...“
Hangosan meg így szól: „Oh, mi szegény ére,
— Hitetlen voltomnak megérdemelt bére —
A hogy itten állok s elgondolom lehn: —
Ni ez a sok bálvány mily ostobán néz rám!
Egyszerre egyiket elfutja a méreg
S dühödten kiáltja: „Vsszeszuzlak, féreg!“
S elkapván baltámat csapdosott böszülten —
Valóban azt hiszem, bele is öszültem!“

Elhallgat Ábrahám s ravasz arcczal várja,
Hogy mikor zudul rá sértő szavak árja,
Hogy mikor kiáltják: „Ami mondasz: zöldség!
Ki hiszi, hogy kővek bosszujukat töltsek!“

Ámde ők hallgatnak, hallgatnak sokáig
S remegni kezdenek tetőtől bokáig
S egyszerre mindannyian leesnek térdükre
S kéri a bálványuk: ne vágyjon vérükre,
Kérik, hogy muljon el felgerjedt haragja....

Bámuló Ábrahám ajkait harapja...

... Mikor oszt' elmennék, öregére néz fel,
A kinek haragja csak apránként vész el
S a ki hozzá így szól szemrehányó szóval:
„Remélem, hogy most már okosabb vagy jóval,
Remélem, hogy most már belátod és érted:
Hogy a nép ész előtt nehezen hajt térdet.
Nem kutatja, mit rejt mélyén a beszéded,
Csakis a felület kapja a szemét meg...
Örök képet láttál az előbbi képen:
Valamennyi korban így leszen az épen,
A kinek kalapács sühog a kezében,
Hős lesz az mindig a tömegnek szemében!
Azt tartja bátornak, ellenség-verőnek,
A kinek jelvényét látja az erőnek!
Hogy aztán ki végzi munkáját mögötte,
Az bizony ő néki mellékes föltette...
Ha balta, kalapács látható kezében,
Két keze kő lehet s kő lehet egészen!“

Roboz Andor.

ESZTERKA.

Szomorujáték négy fölvonásban.

— Irta: Philippson Lajos. —

— Fordította: Haber Samu. —

(Első folytatás).

Harmadik jelenet.

(Eszterka. Valamivel később apja: Himmel.)

Eszterka:

Sötét felhő, így hát kiadtad mérgeid —
De neml a távolban csatázó dörgés,
A készülő vihar hirhordozója
Valál csak — nem csupán ijeszt Wola —
Sötét titok, mi rejtezik előttem —
Nyitját, ah, nem lelem — Ben József, hol vagy?

Himmel:

(Balról az erdőből jön ki)

Kit hívsz, leányom? Völegényedet?
Hívó szavad hozzá jut-é: ki tudja,
Ha százszor is erősebb volna hangod;
Ki sejti Ben József hol kóborog —
De rögtön ott terem, hol rá szükség van.
Mi baj, leányom? Oly ijedt miért vagy?
(A következő beszéd során a vadászlárma közelebb ér).

Eszterka:

Se'baj. Dehogy! —

Himmel:

Soká maradtam el,

Jonathas ott fogott, alig eresztett,
Csodálni kellett, mit esküvőre
Lányának ad kelengyét, kincseket.
Egyetlen gyermeke, miként enyém te —
Bazelbe' négy fiát elégeték: tudod.
Kezed tördelgeted? No, mond, mi baj?

Eszterka:

Ah, semmi, semmi — tévednék talán?
Atyám, beszélj, közelg-e a király
Vadászesapatja? Hallod-é a kürtjük
Idébb, jaj, mind idébb fölhangzani?

Himmel:

Mi lett, fiam? Igen, közelig vadásznesz —
Ne bánd, a sok kopó az udvaron
A szárnyast szétriasztja legfőlebb —
Velük jön a király s hol e király van,
Jog, ótalom s kegyelme békőszönt,
S hol ő király, paraszt, jobágy, zsidó
Gyanutlan, bizton éldegélhet ott,
Ez a király Nagy Kázmér név szerint,
Kinek keze megóvjá a zsidót is.

Eszterka:

Az, a király — s a ben József! — Hej — a királyt
Nem láttam én soha, még más királyt sem.
Cserébe adnám Józsefért királyunk,
Kitől én rettegek —

(A vadászlárma egészen közel ér).

apám, no, hallod —

Erdő sötét zugából most előre
Tör s összezüz mulhatlanul szilánkká —

Himmel:

Kunyhónkba jer, fiam, nem illik állni
Az udvaron zsidónak, amidőn a
Király vonúl el itt. — Ruhám is piszkos,
Vérrel fecsel, mi rászökött ahogy
Jonathas állatát levágtam. — (Elmenőben) Egyszer

Volt már királylyal dolgom: összetört
Tagját hogy orvosoltam. Hálaképpen
Elűzött oszi' Spanyol hazából, onnan,
Hol ősink nyug-zanak s narancs virágja nyit.
(Mindketten a kunyhóba mennek).

Negyedik jelenet.

Rövid időközben belép pan Wola és néhány más lengyel nagyúr; utána vadászkiséréte egy részével a király.

Pan Wola (e közben a színen)

Megálljatok — lovat, kutyát pórázra!
A nyomnak itt a vége, a havon meg
Ihol vezet a lépés át az udvaron.

Kázmér:

Lehetne hát —

Pan Wola

Királyom, oh, magad lásd,

A lépés, nézd, a házikóhoz itt vezet,
Az udvaron karéjban itt topogtak,
A ló, a szán nyoma be erre fordul,
Amott a fal előtt pedig kitérül
A ház mögé vivén direkte;
Kétségtelen, jó helyt kereskedünk hát.

Kázmér:

Ugy tetszik — ám az ég megmondhatója!
Szívem sajog, e bűn hogy eshetett meg.
Kemény ítéletet kíván e rút tett.
E ház lakója ki? Nem tudja senkisé?

Pan Wola:

Nagyon közel került jószágaimhoz
E ház, a vén zsidót jól ösmerem tehát,
Ki itt néhány hava ütötte sátorát.
Világosan most látok én. Minő bűn!
Sir, a zsidó — keresztény gyermeket
Emészte el —

Néhány nagyúr s a kiséret néhány tagja:

Ördög, pokol! Boszút

A gyilkoson!

Kázmér:

Fölfogni nem tudom még.

De ám, te, Lubomirz, a házikót itt
Fogasd körül hamar, te, Rosny, ronts
Be emberekkel, üzd ki mind, ki benn van,
Magunk mi itt leszünk, közel kezdedhez.
De kárt, míg végezőnk, ne tégy te senkiben.
(A szóban forgók a vadászokkal követik az utasítást).

Pan Wola:

Imé, király, mint bizhatol e népben,
Ezer veszélyt amely fogantat vérben.

Kázmér:

Nem, hinni sem tudom s nem is kívánom,
Szívemben ellene beszél az érzés,
Az ember-ész ekép meg nem bomolhat.

(A házikóból kiabálás hallatszik).

Pan Wola:

Az áldozathoz, éjfelen, sötétben,
Mit adnak isteniknek, kell a vér,
A más hitű keresztény vérit iszszak
Gyönyörrel és törvényeik szerint ők
Igy üdvözülnek. Oh, miért hívád, sir,
E népet envesztünkre otthonunkba!

K á z m é r:

A tettemért Urammal számolok csak.
Egy bűnösért a nép még nem hibás.
Kemény ítélet ám legyen: kívánom.

Ötödik jelenet.

Az előbbiek, urak és vadászok vesződve és kiahálva czipelik Himmelt és Eszterkát a király elé. Valamivel később kóbor boltos képében a jobb fal mögé húzódva előtűnik ben József, aki néma mozdulatokat tévén, nézi a történéket.

R o s n y:

Ihol a gyilkosok! —

H i m m e l é s E s z t e r k a:

Kegyelmezz — Gyilkosok mi!?

L u b o m i r z:

A házikó mögött az ajtónál volt
Egy szán elé fogott két ló lekötve, —
Ez mind talál —

E s z t e r k a (a király elé veti magát)

Király, kegyelmed esdjük!

Oh, irgalom, urunk! Igazságot tégy!
Ártatlanok vagyunk, hibánk se' tudjuk,
Meg azt se' vállainkat bűn mi nyomja —

K á z m é r:

Erdő-bozótban gyermekeket találtak,
Ki holtra fült. . . keresztény. Gyöngé mellett
Borítja seb. Mögötte kést feledtek,
Melyet zsidó irás teszen gyanussá.
A hóban, éppen házatok elé, két
Lábnym vezet s az áldozat — helyére
Szánon került, mely itt van nálatok.

A kíséret.

Rongy gyilkosok, lakoljatok meg érte!

E s z t e r k a:

S a bűnösök mi volnánk? Védj, uram, meg!
Ártatlanok vagyunk, ilyen gonosz tett
Fogalma is tilos kis otthonunkban!
Magas egek egyetlen istenére,
Jaj, ily gonoszban vétkesek — soha!

K á z m é r:

Kívánom: így legyen, de bűnötök jele
Nagyon kihívja a boszú szavát is.
Törvény elébe álltok okvetetlen.

K i s é r e t:

Igen, lakoljanak a vérszopó zsidók!

E s z t e r k a:

Ne halld, király, a vérboszut kiáltót,
Ártatlanok vagyunk, hazúg, csaló, jaj!
Minden jelük — kímélj — mit is beszéljek —
Apám ezüst hajára mondom,
Gyengék vagyunk s hatalmasok haragia
Vet áldozatnak. Úgy hallgasson egykor
Szavadra istened, miként igaz, hogy
Vérnek mocskója nem tapad kezünkre —

P a n W o l a (előlép)

De én, ah, ismerem tilos üzemetek,
Mint küldi szét nyilat e faj sötét
Odúiból, ha nyugtát lelmi véli.

E s z t e r k a (hátrahanyatlik)

Jaj, ez —

P a n W o l a:

Heverj s makogj a porba fulva,

Jobban talál *boszunk* fulánkja így s a
Mí istenünk világot ont az átkotok

Sötétibe. Bakó virági, el velük!
Amott erődöm, őrizet ctt jó leszen.

K á z m é r:

Megállj! Ne merje senki bántani!
Ki a király? Ki oszt parancsokat?
Te, Rosny, fogjad őket foglyakul
Fejéddel állasz életükért helyet,
Krakóba vidd birói szék elé,
S mit ott majd döntenek: legyen a sorsuk.
Én a kegyelmezés jogát elejtem.

(Mormogás, Rosny Himmelt és Eszterkát a vadászok közé fogja és elviszi őket.)

H i m m e l (midőn megfogják)

Oh, Izraelnek istene, hogy elhagyál!

E s z t e r k a:

Ben József, ben József!

(Ben József a fal mögött nekiegyenesedik és mereven tekint utána.)

K á z m é r (magában)

Elrontva már nagyon vadász kedvem,
S midőn vidám öröm sugára szökken,
Szokatlanul, oly megviselt szívembe,
Utamba ily vad, oh, miért vetődött!?
Természet, isteni, tudsz így hibázni?
S e báj, ily ártatlan vonásokat te
Sötét bűn, ámitás képévé mint tehetsz?
Oh, jaj, szívem verése vallja ezt:
Fajult, bomlott az élet mindenütt!

(Kisérétével távozik.)

Hatodik jelenet.

B e n J ó z s e f egyedül.

(Kis idő múltán előre lép, vándor boltját a földre teszi, azután maga is a földre vetődik. Hirtelen fölugrik.)

Oh, Izraelnek istene — ezek

Redd ütő nyomok! — Ez út tiéd

A föld porát s a tél havát itt a
Te lábad érte — és felhő úgy nem szakad,
Nem éget úgy a nap, hogy eltörülne
Nyomát! — Vér, vér, te néped vérpatakja!
Morajja zeng a távolból ide —
Nem ért el eddig Lengyelhon határiba:
De most reánk tör ajtón, ablakon
S a korhadó palánkon át sietve, —
És eltemet az áradatja itt is.

(Egy kőre ül.)

Eszterka, édesem, gazellám
Bokád — a börtön nyirka közt, karod
Vasalva — melled ott zihál a férgék
Honába' — szép szemed kék ég helyett
Vizes falára börtönödnék vetheted! — —
Spanyol határból jöttem én ide,
Selyem-gubó-szöveffel megrakottan;
A fényes ékszer francia fővárosi;
Brabantba' meg finom vásznat szereztem;
Aranyszövött övet Itália adott —
Himmel, neked maréknyi földet hozék:
Szentelt rögét Jeruzsalemnek.
No, díszesítsd magad, arám, csufos
Halálra, díszesítsd, az árulás mert
Reá nyomá szűz-homlokodra véres
Nászfátyolát. Ékítsd magad — bitód vár!

(Folytatása következik.)

